

Af den „Heinesenske“ Slægts Saga.
 Med en Indledning om færøsk Personalhistorie.
 Af **Chr. Heilskov.**

Det er en velbekendt Sag, at Færøernes Befolkning i det væsentlige nedstammer fra Nordmænd, der under Harald Haarfagers Regering udvandrede fra deres Fædreland for at skabe sig nye Hjem paa hidtil ubeboede Øer og Landstrækninger. Men medens Islands Befolkning, der er opstaaet paa lignende Vis, har holdt sig næsten ublandet i Aarhundreder, har det lille færøske Folkesamfund gennemgaaet en delvis anden Udvikling, idet det jævnlig har optaget nyt Blod fra udvandrede Slægter, mest gennem Embedsstanden, der er indkommen dels fra det egentlige Danmark, dels fra Norge og de tidligere danske Provinser i Sverige. Endelig skal her nævnes, at man mener at kunne spore Rester af en heltisk Folkestamme, navnlig paa de sydlige Øer. Ogsaa Frisere skal ifølge Sagnet have anlagt Kolonier paa Øerne.

Man kan som Følge af disse Forhold ikke vente at træffe en saa vidt dreven Slægtsfølelse og en saa omhyggelig Familieforskning paa Færøerne som paa Island, saa meget mere som Færingerne i ældre Tid intet skriftligt har efterladt sig paa Genealogiens Omraade. Hvad der findes tilgængeligt af den Slags, er opbevaret i den af nogle islandske Sagaer sammenstykkede »Færingesaga«. I denne omtales forskellige Personer fra Færøernes Landnamstid og enkelte af dens Slægtsrækker. Disse standser imidlertid hen i det 11te Aarhundrede, da Øerne politisk set falder til Ro og der intet mindeværdigt sker. I det 14de Aarhundrede kommer saa den sorte Død, der bortrev en meget stor Del af Befolkningen, som menes senere at være bleven rekruteret ved ny Indvandring, væsentlig fra Norge.

Men har Færingerne i tidligere Tid ikke været stærke i Pennen (nu falder den dem til Gengæld meget let i Haanden), saa har de dog med sjælden Troskab og Omhu mundtligt bevaret de noksom bekendte gamle Folkeviser (»Kvæder«) samt en Mængde Sagn, der knytter sig til navngivne Personer og Steder. I et lille isoleret Samfund som det færøske har man ganske naturligt med Forkærlighed dvælet ved saadanne Personer, der har udmærket sig ved deres Dyder eller Laster, aandelige eller legemlige Fortrin eller ved deres mærkelige Skæbner. Man har da mærket sig saadanne Personers Familieforhold og Efter-slægt. Saaledes har den mundtlige Tradition bevaret flere Slægtsrækker et godt Stykke tilbage i Tiden. Hertil kommer endelig de (væsentlig

Syd og Øst fra) indvandrede Embedsmandsslægter, særlig Præsteslægterne. Embedsmændene blev jo i Reglen deroppe, fik ofte mange Børn, der indgiftede sig i den stedlige Befolkning; og saaledes forgrenede deres Slægt sig ofte ved indbyrdes Giftermaal paa en ret indviklet Maade. Præstedøtrene blev gift med Embedsmænd eller Kongsbønder, Sønnerne fik selv Embede eller blev velstaaende Bønder, og fra dem nedstammer de fleste ældre Slægtsnavne paa Færøerne. Den færøske Personalhistorie bliver derved, i Modsætning til den islandske, af stor Interesse som Supplement til den dansk-norske. Der blomstrer endnu deroppe paa den lille Øgruppe Familier, som synes at være forsvundne eller dog stærkt spredte i det øvrige Skandinavien. I den nyere Tid er endelig Samkvemmet mellem Færøerne og Hovedlandet vokset saa stærkt, at Resultatet er bleven en yderligere Folkeblanding. Under dansk-norsk Familieforskning vil det i mange Tilfælde vise sig, at en forsvunden Slægtsgren er havnet paa Færøerne, hvor man ikke saa let finder paa at søge den.

Jeg skal tillade mig at give en ganske kortfattet Oversigt over de vigtigste af de Slægtsnavne, der har været og tildels endnu er udbredte paa Færøerne. Den kan muligt give en eller anden Genealog et nyttigt Vink:

A a g a a r d , (en Slægt, der formentlig nedstammer fra Professor i Sorø Niels Lauritzen A.); B a j a ; D a l s g a a r d ; D a m (fra Jylland); D e b e s (fra Sognepr. Jacob Nielsen i Stubbekøbing, hvis Søn Lucas Jacobsen Debes blev Provst paa Færøerne); D j u r h u u s (fra Provst Christen Jensen D. til Østerø, f. i Djursland 1708); E f f e r s ø e (indvandret fra Island, Slægten kan følges tilbage til Egill Skallagrímsson); E g h o l m (en Aalborg-Slægt, oprindelig fra Øen Egholm i Limfjorden); H a m m e r s h a i m b (fra Schlesien); H e n t z e (af tysk Oprindelse); K j e l n æ s . K j æ r b o ; K j æ r b æ k (Karbech), K l e i n (rimeligvis fra Landfoged Jørgen Christian K. † 1721); L a m h a u g e ; L i n d e n s k o v ; L u n d ; L ü t z e n (sønderjysk); M a t r a s (Efterkommere af Professor ved Sorø Akademi Daniel Matras, f. i Frankrig 1598); M o h r (heraf Naturhistorikeren Nicolai M.); M ü l l e r (fra Slagelse); M ø r k ; N a t t e s t a d ; N o l s ø e (gammel indfødt Slægt, hvoraf Frihedsmanden Poul N.); R e i n e r t ; S c h n e l l ; S c h r ø t e r (fra Schlesien) S t r ø m ; S v a b o (en Præsteslægt fra Vaagø, oprindelig fra Mors); T a u s e n (Efterkommere af Reformatoren Hans Tausen); W a n g (fra Vendsyssel), W e y h e (fra Kaptajn Johan W. i Jylland, c. 1660, vistnok af sachsisk Slægt, indgiftet i den ansete, fra Magnus Heinesens Fader stammende Slægt); W i d e r ø e (indfødt Slægt, hvoraf en Gren gik til København); W i n t h e r ; Z i s k a (paa staas at nedstamme fra Hussitternes Hærfører Johan Z.); Ø s t e r ø e .

Af den „Heinesenske“ Slægts Saga.

Blandt de Slægter, der paa Færøerne maa regnes blandt de »patri-
ciske«, er næppe nogen saa velkendt og saa omspunden af Sagn og Eventyr
som den, der nedstammer fra den berømte (eller om man vil berygtede)
Magnus Heinesens Fader Heine Jonsen, kaldet Havreki, Øernes første
evangeliske Provst. Denne Mand kom som ung fra Norge og rejste som
ældre Mand tilbage til sit Fødeland; men hans Efterslægt blev paa Fær-
øerne, hvor dens Medlemmer næsten altid indtog Stillinger som Øernes
»bedste Mænd«, enten i Egenskab af Embedsmænd eller velstaaende
Jordbesiddere. Gamle Sagn, der har gaaet fra Mund til Mund i Aar-
hundredernes Løb har samlet sig om denne Slægt. Sikkert har den
besiddet ejendommelige Karaktertræk (f. Eks. hos Magnus Heinesens
trolddomskyndige Efterkommere), men snarest er det dog Slægtens
førende Stilling i det lille afsondrede Samfund, der har samlet Opmærk-
somheden om den. Disse gamle mundtlige Beretninger hjælper meget
til at faa Klarhed over Slægtens indbyrdes Forhold, noget der ellers
vanskeliggøres ved de skiftende Navne og i Særdeleshed ved den Om-
stændighed, at de allerfleste Arkivalier som Kirkebøger, Skifteprotokoller
o. desl. befinder sig paa Færøerne og enddaermeget mangelfulde. Nær-
værende Meddelelser tør derfor ikke betragtes som nogen i alle Forgren-
ninger fuldt udførlig Stamtavle, men jeg trøster mig med, at de dog gen-
spejler Slægten i dens Hovedtræk og navnlig giver nogle Billeder af
færøsk Liv og Kultur i ældre Tider, Forhold som meget faa herhjemme
kender noget til. Af Arkivalier har jeg særlig benyttet P a s t o r C. F.
N i e l s e n s righoldige (men desværre ikke altid paalidelige) S a m -
l i n g e r t i l F æ r ø e r n e s P e r s o n a l h i s t o r i e og J o r d e -
b ø g e r n e f o r F æ r ø e r n e i R i g s a r k i v e t samt de færøske K i r k e -
b ø g e r. Af de meget spredte trykte Kilder har jeg navnlig haft Nytte
af N. A n d e r s e n : F æ r ø e r n e 1600—1709, J a k o b
J a k o b s e n : F æ r ø s k e F o l k e s a g n og E v e n t y r, sammes
F æ r ø s k S a g n h i s t o r i e, C. F. N i e l s e n : F æ r ø e r n e s
g e j s t l i g e S t a t, 2. U d g., samt forskellige Artikler i »D i m m a -
l æ t t i n g, Amtstidende for Færøerne«, mest af fhv. Sorenskriver
N. Andersen. For mundtlige Oplysninger benytter jeg Lejligheden til
særlig at takke Fru Sophie Cathrine Haraldsen i Eldevig og D'hr. pens.
Sysselmand D. J. Danielsen i Solmundefjord, Amtssingeniør Olaus Jacob-
sen i Thorshavn og Kongsbonde H. P. Weihe i Lamhauge. Mulige Fejl-
tagelser haaber jeg senere at faa Lejlighed til at rette.

J o n H a r a l d s ø n , Sognepræst ved Korskirken i Bergen og
Kannik ved Domkapitlet, en Islænder af Fødsel (nævnt 1547), var efter

en gammel Tradition, hvis Rigtighed ikke ad anden Vej kan kontrolleres, Fader til:

Heine Jonsen Havreki eller Havregster¹⁾, Provst, Sognepræst til Østerø Præstegæld paa Færøerne, senere til Rødø Præstegæld i Tromsø Stift, f. i Bergen c. 1514, † 1576, g. 1) c. 1540 m. Herborg Arnbjørnsdatter, f. 1512, † 1542, 2) 1544 m. Gyrid Arnbjørnsdatter Gran, Enke fra Bergen og D. af Arnbjørn Gran til Mellø paa Helgeland og Gyrid Baardsdatter af Thornæs. (4 Børn: I—IV).

Beretningen om hvorledes Heine Jonsen kom til Færøerne lyder meget eventyrlig. Det siges, at han sammen med 5 andre Studenter²⁾ var sejlet ud paa en Lysttur fra Bergen og nordpaa langs Kysten. Men en pludselig opkommen hæftig Østenvind drev Baaden ud af Kurs; i mange Dage flakkede de ulykkelige Minervas Sønner om paa Havet, forkomne og uden Proviant. Omsider bragte Stormen dem over til Færøerne, hvor Baaden knustes mod Klipperne ved Husevig paa Sandø. De ombordværende skylledes i Land af Brændingen, alle livløse³⁾ undtagen Heine, der om Morgenen blev funden halvdød ved Stranden⁴⁾ af en ung Pige, Herborg Arnbjørnsdatter (D. af Odelsbonde Arnbjørn Guttormsen og Herborg Olesdatter). Med hende blev han senere gift. Sagnet lader hende om Natten drømme, at hun ved Stranden finder et Knippe Nøgler, hvoraf de 5 var rustne men den 6te blank. Den sidste skulde hun tage til sig og beholde. Senere udlægger hun det som et Fingerpeg af Skæbnen om, at hun skal gifte sig med Heine. Herborgs Familieforhold, saaledes som Carl Ewald fremstiller dem i sin Roman »Mogens Heinesen«, er opdigtede. Hendes Fader menes at nedstamme i 6te Led fra »Husfruen i Husevig«, en paa Færøerne for sin store Rigdom meget omtalt Kvinde, hvis Navn var Gudrun Sigurdsdatter († 1405)⁵⁾. — 1534 blev Heine (formodentlig snart efter sin Ankomst til Færøerne) Famulus hos Øernes sidste katolske Biskop (i Kirkebø) Amund Olafsson, hvorpaa han 1538 (1541?) blev den første evangeliske Sognepræst til Østerø Præstegæld. 1551 blev han Official (Vice-Biskop) og 1557 Provst. 1566 forflyttedes han til Rødø i Tromsø Stift, hvor han døde.

1) Undertiden kaldes han ogsaa med Tilnavnet Nordvig efter sit Fødeland Norge (Norvegr.).

2) Han skal være bleven Student i Bergen 1530.

3) Lucas Debes siger i sin »Færoæ et Færoa reserata«, at der var 7 Studenter og at de alle kom levende i Land, men de 6 drog straks efter tilbage til Norge.

4) Heraf Tilnavnet Havreki, der betyder den af Havet ilanddrevne.

5) Heine Havrekis 2 Hustruer var for Resten beslægtede, idet Herborgs Fader, Arnbjørn Guttormsen, var Søn af Lagmand Guttorm Nielsen til Gulathing og Bergen. Denne var atter en Søn af Nicolaus Rognvaldsen og Herborg Baardsdatter, som var en Søster til Heines anden Svigermoder Gyrid Baardsdatter.

- I. J o e n H e i n e s e n, Kongsbonde¹⁾ i Lamhauge og Solmundefjord paa Østerø og Lagmand²⁾ over Færøerne, f. paa Østerø 1541, † 1589, g. 1) m. Ø g m u n d s d a t t e r (D. af Bonden Øgmund i Lamhauge), 2) m. H e r b o r g G u t t o r m s d a t t e r (D. a. Odelsbonden Guttorm Arnbjørnsen i Husevig, Joen Heinesens Morbroder). Børn II, 1—10.

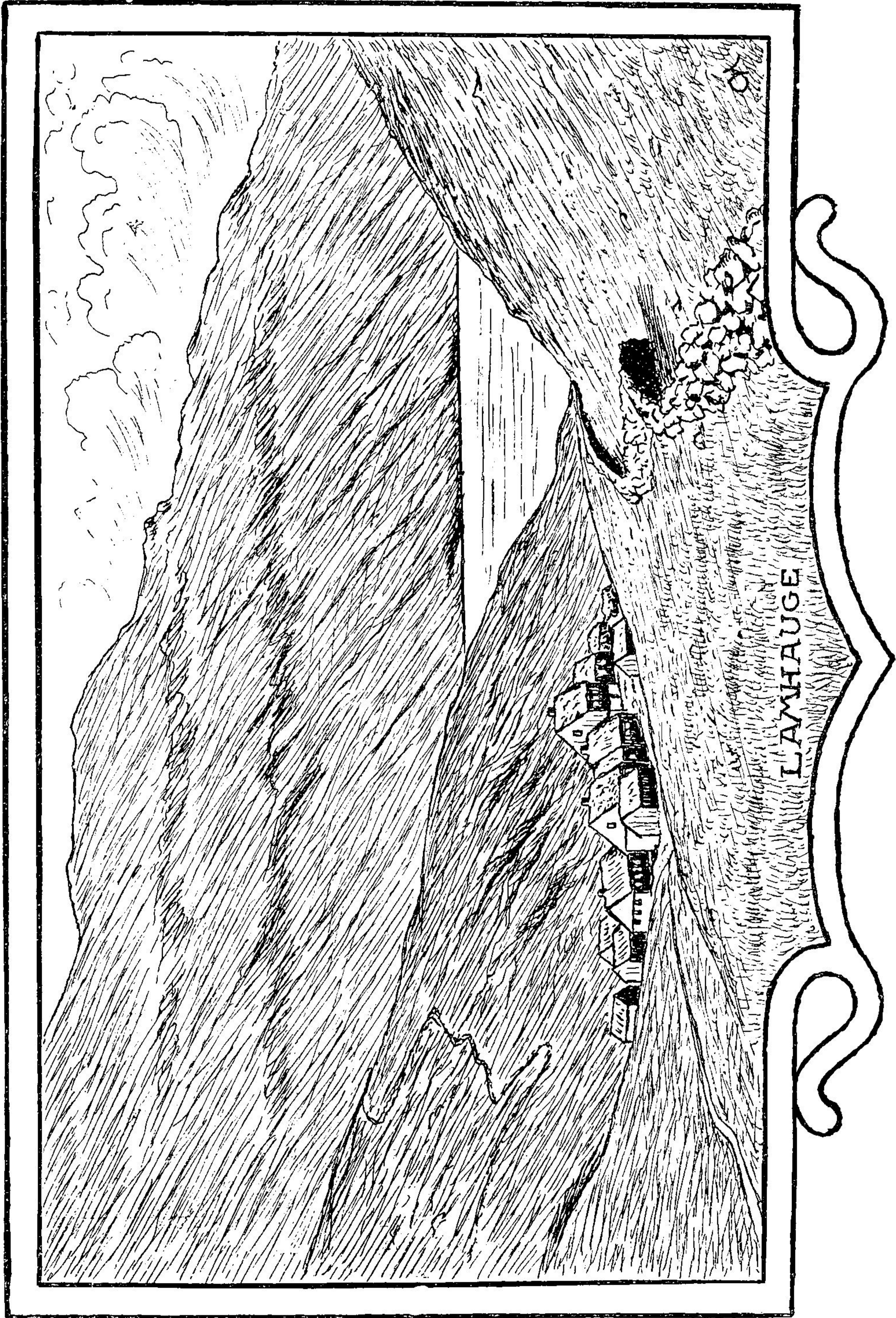
Lagmand Joen Heinesen har i mange Henseender været en Modsætning til Halvbroderen Magnus, nemlig en fredssommelig men lidet karakterfast Personlighed. Det var ingenlunde heller nogen let Opgave at staa som Mægler mellem Broderen og de med denne misfornøjede Færingere. Han har dog i al Fald forstaaet at varetage Slægtens Interesser og var ved sin Død sikkert en meget formuende Mand. Efter sin første Svigerfader fik han Gaarden i Lamhauge i Fæste, og med sin anden Hustru har han formodentlig faaet Jordegods paa Sandø. Desuden ejede han Kaalgaard i Sumbø paa Suderø. J. H. Schrøter³⁾ meddeler, at han ialt skal have haft 11 Kongsgaarde i Fæste foruden Lagmandssædet Stegaard (paa Vaagø). 1572 blev han udnævnt til Lagmand efter Guttorm Andersen men er rimeligvis bleven boende i Lamhauge, hvor han formentlig døde. Han havde dog forinden taget (eller faaet) sin Afsked 1588. Grunden hertil skal have været nogle mislige Handelsforetagender, som han havde indladt sig i sammen med en Englænder David Santesson (eller Sandion) Skot⁴⁾, af Færingerne kaldet »Sante Joen«. Denne Mand havde oprindelig været Sørøver, men ernærede sig nu hæderligt af Smughandel. Nu var Handelen paa Færøerne dengang i Hænderne paa Hamborgerne i Bergen. Disse klagede over den ulovlige Handel til Lensmanden paa Bergenhus Hans Lindenow, der saa sendte Magnus Heinesen til Færøerne for at undersøge Sagen. Han opdagede snart, at Broderen var Sante Joens Medreder. Men Lagmanden forsvarede sig med, at Hamborgerne forsynede Landet meget slet med Korn og andre nødvendige Varer, men derimod sendte altfor rigeligt af Øl og Luksusartikler, der kun tjente til at gøre Befolkningen drikfældig og blødagtig. Desuden

¹⁾ Mod Slutningen af Middelalderen var det meste Jordegods paa Færøerne kommet ind under den derværende Bispestol. Efter Reformationen gik dette Bispegods over til Kronen, der bortfæstede det til dertil egnede Bønder, hvorfor disse kaldtes Kongsbønder eller Kongslændinger. De egentlige Selvejere eller Odelsbønder blev efterhaanden den mindre velhavende Del af Landbostanden.

²⁾ Lagmanden var Øernes Overdommer; han præsiderede ved de aarlige Ting tilligemed 12 Bisiddere (Lagretsmænd).

³⁾ Antiqv. Tidsskr. 1849—51 S. 166.

⁴⁾ Sanderson og Saint John er begge engelske Navne.

bebrejdede han Magnus, at hans tøjlesløse Skibsmandskab havde demoraliseret Befolkningen og sat en Mængde uægte Børn i Verden, som Landet nu havde at føde paa.

Om Joen Heinesens Dødsmaade fortæller iøvrigt ovennævnte Pastor Schrøter, at da Efterretningen om Broderens Henrettelse naaede til Færøerne, tog Lagmanden sig det saa nær, at han næsten ganske mistede Forstanden og døde inden Aarets Udgang. Han fik nemlig Samvittighedsnag, fordi han mente sig meddelagtig i Magnus's Død paa Grund af nogle for denne kompromitterende Oplysninger, han var fremkommen med.

- II, 1. J o e n s d a t t e r, g. m. H a n s J ø r g e n s e n (F y e n b o eller S k a g d r i t t), Sognepræst til Norderøerne, f. paa Bordø (?) c. 1546 (S. af Bonden Jørgen Skagdrift), † 1624.

Naar denne Mand, der blev udnævnt til Præst paa Norderøerne 1571, fører Tilnavnet Fyenbo, da lyder det noget mærkeligt, naar Manden er født paa Bordø — om han da ellers er en Søn af Jørgen Skagdrift, som Pastor C. F. Nielsen meddeler i sin »gejstlige Stat«. Imidlertid forekommer han i gamle Dokumenter som »Her Hans fønnboe«. Han blev Jubellærer.

- III, 1—4. Fire Sønner, der alle druknede ved Hjemkomsten fra Fiskeri udfor Østvig paa Viderø; til hvilken ulykkelige Begivenhed Faderen skal have været Øjenvidne. I en gammel »Folkevise« om Præsterne paa Norderøerne, forfattet 1844, hedder det: »Faderen dog med sorgfuld Mod, af Skriftens Ord sig trøste lod«.

- III, 5. H a n s d a t t e r, g. m. H a n s G a b r i e l s e n M i t e n s, Sognepræst til Norderøerne, Provst, f. i Thorshavn 1589 (S. af Landkirurg og Sorenskriver Gabriel M. fra Bergen), † ¹⁵/₇ 1670.

Hr Hans Mitens blev Student fra Thorshavns Latinskole 1612, personel Kapellan hos Formanden 1614 og efter dennes Død 1624 Sognepræst, ¹⁴/₃ 1651 Provst. Han havde flere Kongsgaarde i Fæste, som hans Sønner senere fik i Arvefæste; selv boede han i sin Alderdom paa Gerdumgaard paa Bordø. Som Præst faar han i Nielsens gejstlige Stat det Vidnesbyrd, at han var »en brav Mand i sine Sager«. Ogsaa han blev Jubellærer. I den ovenfor omtalte Præstevise siges der om ham:

»En brav, gudfrygtig Mand han var
i seks og fyrretyve Aar;
saa døde han, den store Mand,
for Kristi Faar en Hyrde sand«.

- III, 6. A n n a H a n s d a t t e r, † 1673, g. 1602 m. R a s m u s C h r i s t e n s e n G a n t e r u p (»Hr. Ganting«), Sognepræst

til Østerø, f. i Jylland (maaske i Gantrup ved Skanderborg) 1578, † 1636.

Pastor Nielsen meddeler fejlagtigt, at Hr. Rasmus var født paa Norderøerne af Bønderfolk og Student fra Thorshavns Skole. Han blev 1602 (1610?) pers. Kapellan hos Svigerfaderen paa Norderøerne, 1614 Sognepræst til Vaagø og 1627 til Østerø. Provst Christen Jensen Djurhuus, der efterlod sig et Manuskript om Præsterne og Rektorerne paa Færøerne, skriver om ham: »Denne Guds Mand troede Alt, hvad ham blev fortalt af den gemene Mand og derover forfaldt til at være noget gantvuren, negligent og for lemfældig i Embedet«.

II, 2. J o e n s d a t t e r, g. m. N i e l s A n d e r s e n fra Norge, (nævnes 1619). Muligt er han identisk med den Mand af samme Navn, der var Kongsbonde paa Skaaletofte paa Bordø 1623. Barn: III, 1.

III, 1. G u t t o r m N i e l s e n, Kongsbonde i Gerdum paa Bordø og Sysselmand over Norderøerne til 1646, g. m. C e c i l i a

Guttorm Nielsen havde en Tid lang tjent »velbyrdige Mænd uden Lands«. Det vides, at han i Sommeren 1618 opholdt sig paa Færøerne, men derefter rejste han bort igen. Hvornaar han er bleven Sysselmand kan ikke bestemt siges; men det var dog tidligst 1620; i 1646 blev han af Lagmand Joen Justinussen dømt fra Embedet. Han indankede imidlertid Sagen for et kongeligt Kommissorium, bestaaende af Henrik Bielke og Gabriel Akeleye, der kom til Færøerne i Sommeren 1649 for at modtage Hyldingseden til Frederik den 3die. Hvilket Udfald, Sagen har faaet, vides ikke.

I gamle Sagn omtales Guttorm Nielsen som en ond og havesyg Mand. Gerdumgaard skulde han have faaet i Fæste efter at han havde faaet Livet af sin ældre Broder (hvis Navn ikke nævnes). Endvidere fortælles, at han laa i Strid om Jord med Bonden Noa paa Skaaletofte (Bordø). Da de to Modstandere en Dag mødtes i Udmarken, saa Guttorm Lejlighed til at styrte Noa ud over Kanten af et Fjæld. Da han kom hjem til Gerdum, sagde han til sin Kone: »Aa, Sissel min, nu er Noa paa Skaaletofte død!« Efter Cecilies Død giftede han sig med Noas Enke og fik saaledes Gaarden Skaaletofte¹⁾. Dette er dog nok en Røverhistorie. Han besad en Gaard i Kvannesund paa Viderø, og Gerdumgaard havde han til 1656, da han bortbyttede Fæstet til Hans Hansen, en Søn af ovennævnte Hr. Hans Gabrielsen Mitens. Han har da formodentlig næppe levet længe efter den Tid.

¹⁾ Efter andre Kilder var Noa Guttorm Nielsens Opsidder (Forpagter) paa Skaaletofte. I saa Tilfælde kan G. N. have arvet Fæstet efter sin Fader Niels Andersen.

- II, 3. Ellen (?) Joensdatter, g. m. Gabriel Thorlufsen (Færøe), Sognepræst til Østerø, f. i Todnæs Præstegaard paa Sandø 1580 (S. af Sognepr. Thorluf Gregersen og Herborg Audunsdatter), druknede 1627 paa en Rejse fra Thorshavn til Næs Præstegaard ved nogle flade Skær, kaldet «Fleserne».

Hr. Gabriel blev $\frac{1}{11}$ 1600 Student fra Thorshavns Skole, 1614 pers. Kapellan hos sin Fader, dengang Præst paa Østerø, og 1625 Sognepræst sammesteds. Hustruen har rimeligvis været den af Joen Heinesens Døttre, der hed Ellen og som (sagtens efter Mandens Død) boede paa Gaarden Høj i Tofte en god Fjerdingvej fra Næs Præstegaard.

Om Maaden paa hvilken Hr. Gabriel forulykkede fortæller en stedlig Tradition følgende: Han sejlede fra Thorshavn tillige med 3 andre Mænd, af hvilke den ene var meget beskænket. Samtidig med dem afgik en anden Baad (fra Gøte paa Østerø) og fulgte dem i nogen Afstand. Man saa, at Præsten gik i Land paa den største af Fleserne og at han skænkede Brændevin til de to Mænd af en Dunk. Præsten vinkede ad Gøte-Mændene, som ogsaa lagde til, og de fik hver en Snaps. Vejret var særdeles godt, men da det var sent paa Dagen, roede Gøte-Mændene hurtig bort; men de saa dog, at den drukne Mand vilde med op paa Flesen; siden, da de var komne et godt Stykke derfra, saa de Præstens Baad ligesom at afgaa fra Land, men da det var i Mørkningen, ændsede de ikke, hvordan det gik. Man formodede nu, at den drukne ved at kravle op paa Flesen havde sluppet Baaden løs, thi denne drev Dagen efter op i Kollefjord paa Strømø med alt det indkøbte. Det var da en almindelig Antagelse, at Præsten og Baadfolkene var bleven skyllede ned af Flesen, da Vandet voksede.

- III, 1. Elsebeth Gabrielsdatter, g. m. Anders Joensen, Bonde paa Kunø c. 1650.
- III, 2. En Søn, der opfostredes hos Familien paa Sandø, hvorfor han antog Navnet Sander (eller Sandøe). Han menes at være den Christen Gabrielsen Sander (Sandrue, Sandro?) der iflg. Wiberg var Præst i Egeslevmagle († 1703).
- II, 4. Michel Joensen, Kongsbonde i Lamhauge og Solmundefjord samt Sysselmand paa Østerø, Lagretsmand, i Vinteren 1646—47, g. 1) m. 2) senest 1617 m. Magdalene Andersdatter (Foss?), D. af Biskop i Bergen Anders Michelsen

Michel Joensen var en god Type paa en færøsk Storbonde paa Christian den 4des Tid. Efter sin Fader havde han arvet Fæstet paa den store Kongsgaard i Lamhauge. Desuden havde han Husevig Gaard paa Sandø i Fæste, rimeligvis efter sin

Fader, hvis Moder jo stammede derfra. Denne Gaard var ikke Krongods men ejedes af Pernille Gyldenstjerne, Enke efter Jacob Rosenkrantz til Arreskov m. m. Hun havde givet sit færøske Gods i Forpagtning til Nicolais de Frunt, Borger i Bergen, der atter havde fæstet Gaarden i Husevig bort til Michel Joensen. Denne Mands Bestyrelse af Gaarden gav imidlertid Anledning til Misfornøjelse; thi 4. Juni 1617 udstedte de Frunt et Missivebrev til Jacob Jacobsen, Købmand ved det færøske Kompagni, hvori sidstnævnte faar Ordre til at »steffne Michell Joensen udi Rette och thage Domb paa hanom, om han med Husewiig gaard haffer hollt forⁿ Jacob Rosenkrantzis Breff, och dersom hans forseelse findis, att sette udi Rette, om forⁿ Breff icke bør att were forbrutt«. Michel Joensen blev nu stevnet. Han mødte ogsaa paa Tinget men svarede »att breffuit [Fæstebrevet] war well thill stede, endoch hand dett icke nu med sig haffde, doch menthe hand och sagde, att hand icke war laugligen steffned, efftherdi han effther laugen icke finge 14 Dages stteffning, derfor kunde hand paa denne thidt icke sware thill den sagh«. Dog tilbød han at ville afstaa Fæstet paa Gaarden, som han syntes at være ked af, da den laa ham for langt borte. Michel Joensen var forøvrigt en Mand, der saa nøje paa sin Fordel og stod stift paa sine Rettigheder. Med sine Svogre havde han Stridigheder angaaende Skiftet efter Joen Heinesen. Med Præsten Gabriel Thorlufsen var han saaledes længe i »Irring, Missforstand och Thrette« om noget Jord i Skaale paa Østerø og ligeledes om en Del Faar. Lagrettens Dom gik Michel imod, saa han maatte afstaa den nævnte Arvepart. Enigheden mellem de to Svogre varede dog ikke længe, thi allerede næste Aar, 1618, indstævnedes de atter hinanden, og Lagretten havde sit Besvær med at skifte Sol og Vind lige mellem dem.

Efter de mange Retstrætter at dømme synes Michel Joensen at have sat sig det til Opgave at bevare Faderens store Jordegods udelt. Dette lykkedes jo ganske vist ikke; men ogsaa uden det maa han sikkert regnes for en efter færøske Forhold særdeles velhavende Mand. At han ikke altid var lige vel anskrevet blandt sine Landsmænd, derom vidner bl. a. den Omstændighed, at fire af Lagretsmændene paa Østerø Vaarting 1624 havde offentlig udtalt om deres fraværende Kollega Michel Joensen, at »de hverken vilde sidde udi Lov eller Dom med hannem, thi han var en Hykler, Falskner og en Bagvadsker«. Da de blev stævnedes i den Anledning, maatte de dog indrømme, at de udtalte Fornærmelser var sket i deres Drukkenskab og store Letfærdighed og Uforstandighed.

Med hvem Michel Joensen har været gift 1ste Gang, vides ikke. Hans 2den Hustru, Magdalene Andersdatter, var som nævnt, en Datter af Biskoppen¹⁾ i Bergen og Enke efter Niels Joensen. Han lærte hende at kende dér, medens han gik i Skole i Bergen, hvor Biskoppen, der formodentlig har staaet i Venskabsforhold til hans Fader, omfattede ham med Interesse. Ægteskabet med Magdalene var imidlertid ikke idel Sødme. Hun var, hvad man i vore Dage med et borgerligt Ord kalder en rigtig Rappenskralde. Med Landfogden, Mads Christensen Gullandsfar, havde hun et Udestaaende, idet hun nemlig havde æreskændet ham. Fogden stævnedes hende derfor; han beklager sig over, at hun »actter icke stortt huad hindis Mund thaler och besynderlig om Øffrigheden her vdi Landitt som Gud och Hans Mayttz haffuer betroed til Øffrigheds Embede« Magdalene rejste 1635 til København for at klage til Christian d. 4de over Fogden, og Michel Joensen fik nu nogen Tid Fred i sit Hus. Men snart efter hendes Tilbagekomst begyndte Postyret igen. Michel ytrede engang overfor Fogden, at »dersom hans Kone Magdalene icke wilde bliffue bedre her effter end som thill forn motte hun well haffue blevid der hun wor, thi den Tid hun wor hiemme hos hannem skicked hun sig megid utilbørlig imod hannem, i dette hun løb effter hannem om Nattertide ii hans Gaar udi hendis bare Serck med itt Huall Spiud og wilde haffue stuckid hannem i hjell oc hans Kleder bleff skorren ii Stycker som di hengtte paa Bielcken vdi Stuffuen, med megid Anditt mere som hand for Skams Skyld icke nu wilde opregne«. Sine Stedbørn var Magdalene stadigt paa Nakken af. I 1633 lod Stedsønnen, Samson Michelsen, Magdalene stævne »wdi dend Mening att gott folck kand se, kiende och dømme om hun nogen retmæssig Aarsage hafft, sig saaledis imod min Fader och mine Sødskende att andstille och handle som hun (deswær) hid indtill alt formegett giort haffuer som Land ryckt er, wdi Synderlighed imod min Broder Samuell Mickelsen huilcken hun saaledes forhaader och missunder att hand icke maa were werdig att bliffue i dend Stue hun vdi er, huercken naar Guds Ord aff Postillen om Søndagene lesis eller andre Thider, vden hand med sin anden Broder oeh Folkene der paa Gaarden ii Lambhage maa ser-

¹⁾ Det er uvist, om hun var en Datter af Anders Michelsen Foss eller Anders Michelsen Kolding, begge Biskopper i Bergen. Føstnævnte havde ifølge Lampes bergenske Præstehistorie en Datter ved Navn Magdalene, men hun var gift med 2 helt andre Mænd; og Kolding havde kun 1 Datter, der var gift med Peder Broch, Sognepræst til Domkirken i Bergen.

delis i en anden Stue lade for dennom leese, hand icke heler maa gaa til sin Faders Bord, men hand og hans Broder, Jacob Mickelsen nesten ligesom andre Thienere der paa Gaarden spiises, in summa Hunde och Katte maa hun langt bedre i Huset hoes sig liide och fordrage end mine fattige Brødre, huilcket jeg sielff haffuer seet och erfaritt, att hun thill dennom haffuer ett Stiffmoder Hierte etc«.

- III, 1. S a m u e l M i c h e l s e n, Kongsbonde i Lamhauge og Solmundefjord samt Syssemand paa Østerø.

Blev 1635 Fæster af den halve Gaard i Lamhauge og overtog rimeligvis hele Fæstet inden Faderen døde. 1642 blev han Syssemand og var med til at aflægge Hyldingseden til Frederik den 3die i Thorshavn $\frac{3}{8}$ 1649.

- IV, 1. P e d e r S a m u e l s e n (L a m h a u g e), Kongsbonde i Lamhauge og Solmundefjord paa Østerø, † 1725, g. m. A n n a P e d e r s d a t t e r V i b o r g (D. af Hr. Peder Hellesen V. til Østerø og Ellen Jacobsdatter Debes).

P. S. var en særdeles anset og klog Mand, hvorfor han almindeligt kaldtes »rádni bóndi« (den raadsnilde Bonde). Under en Sag mod Lagmanden J. H. Weyhe lod Kongen ved Reskr. af $\frac{26}{6}$ 1694 Færingerne selv vælge paa Forslag af Guvernør Fr. v. Gabel Peder Samuelsen til konst. Overdommer. Gabel sendte ham da følgende Skrivelse, dat. $\frac{25}{7}$ 1694:

»Kære Peder Samuelsen i Lamhauge paa Østerøe. Som hans K. Majestæt paa mit allerunderdanigste gjorte Forslag haver resolveret: at I udi Lagmandens Sted paa Færø, Lagtinget, skal sidde, al den Stund Lagmanden i Sagen er impliceret, saa forordner jeg Eder hermed efter allernaadigst ergangne Befaling til mig, Retten paa Lagtinget imidlertid i Lagmandens Sted at betjene; hvor I Eder som en upartisk Dommer haver at forholde, saaledes som I agter at forsvare, hvor og naar fornøden gøres«. Peder Samuelsen fratraadte Konstitutionen $\frac{30}{7}$ 1695, da Weyhe blev genindsat i Embedet. Endvidere anordnede Kongen, at P. S. i en til Højesteret indanket Aastedssag, skulde tilligemed 23 udnævnte Lagretsmænd dømme paa Aastedet uden Appel, skøndt Sagen angik en Tvistighed mellem kongelige Fæstebønder om deres Gaardes Markeskæl.

- V, 1. S a m u e l P e d e r s e n L a m h a u g e, Kongsbonde i Lamhauge og Solmundefjord samt Lagmand over Færøerne (boede paa Lagmandssædet Stegaard paa Vaagø), f. i Lamhauge 1676, † $\frac{27}{1}$ 1755, g. 1) m. A r m g a r d M a r i a W e y h e (D. af Lagmand Johan Heinrich W. og Maren Joensdatter, en Søster til Poul Joensen, der var gift med Karen Jonasdatter, se S.

270. 2) m. Karen Jacobsdatter. Børnene af 1ste Ægteskab antog tildels Navnet Weihe (Weyhe)¹⁾.

Efter Svigerfaderens Død blev S. P. L. udnævnt til Lagmand ⁸/₅ 1706, hvilket Embede han beklædte til 1752. De 5 sidste Aar af sin Embedstid havde han sin Svigersøn Hans Jacobsen Debes til Vice-Lagmand. S. P. L. førte to forskellige Segl: et med en Lilje og ovenfor Skjoldet et Hoved, et andet med en Vædder og som Hjælmtegn et Par Vinger.

Den færøske Slægt Weyhe stammer fra Kaptajn Johan W., der var gift med Margareta Gabel (D. af Proviantmester Valdemar G. i Glückstadt og Margrethe v. Horn samt Søster til Guvernør Christoph v. G.²⁾). Hun blev 2den Gang gift med sin Fætter Johan Jäger, der 1665 blev Slotsfoged paa Blaataarn for Leonora Christine Ulfeld og senere boede paa en Officersgaard ved Skanderborg, hvor hans Enke døde. Af 1ste Ægteskab var Johan Heinrich Weyhe, der 1679 blev Lagmand paa Færøerne og døde ²⁵/₁ 1706. Han efterlod sig 4 Døttre men ingen Sønner.

VI, 1. Ellen Cathrine Samuelsdatter Weyhe, † i København 1790, g. 1744 m. Clemen Jensen (Follerup ell. Færøe), Sognepræst til Norderøerne, Provst, f. i Kvalbø paa Suderø ²⁵/₃ 1681 (S. af Sognepr. Jens Clemensen Follerup og Elsebeth Pedersdatter Viborg), † ²³/₆ 1766. (Ingen Børn).

Provst C. J. F. blev Stud. fra Thorshavns Skole, Sognepr. til Norderøerne ¹⁵/₁₁ 1705, Viceprovst ²³/₄ 22, Provst ²¹/₉ 30 —²⁹/₃ 47; han var første Gang gift med Lorentze Lauritsdatter Boye († 1743), Enke efter Formanden Hr. Hans Christiansen Ferslew. Om Hr. Clemen bemærker Provst Djurhuus: »Denne Guds Mand blev af Herren velsignet med Naturens, Naadens og Lykkens Gaver, og erfarede Herrens Frelse i mange Farer. I sin høie Alderdom arbejder han [dette skrives senest 1759] her i Herrens Viingård som en trofast Herrens Tjener«. Og Præstevisen skildrer ham som »oprigtig, from og fredelig, i al sin Vandel redelig«. For Resten var han en velhavende Mand, da han udlænte Penge til Folk mod Pant i Jordegods; og naar Skyldnerne ikke kunde betale, beholdt han Jorden. Clemen Jensen døde som »Senior sacerdotum Færeyensium« uden at efterlade sig Børn. Af Menigheden mindedes han som »rådni prestur«. Indskriften paa hans Ligsten læses i Wibergs Præstehistorie. Den skal før

¹⁾ Efterslægten skriver sig baade Weyhe og Weihe, ja endog undertiden Vejhe.

²⁾ Han var gift med Armgard Badenaupt. Fra hende stammer Navnet Armgard, der bestandigt gaar igen hos Efterslægten lige til vore Dage.

have ligget i Viderejde Kirke, men ligger nu i Stumper paa Kirkegaarden uden synlig Indskrift. Clemen Jensen blev Jubellærer.

Enken kom i Strid med Eftermanden, Hr. Albert Michael Matras (se S. 264), angaaende det hende tilkommende, hvorfor hun ønskede Tilladelse til at kommunikere for en anden Præst. Ønsket blev vistnok ikke opfyldt, hvad der formentlig var Aarsagen til, at hun rejste til København.

- VI, 2. J o h a n H e n r i c h S a m u e l s e n W., Sognepræst til Sydstrømø, f. paa Stegaard $7/6$ 1706, † i Thorshavn $31/10$ 1770, g. sst. 1734 m. A n n a J a c o b s d a t t e r, f. 1710 (D. af Jacob Poulsen, Odelsbonde paa Selletræ paa Østerø), † i Thorshavn $1/6$ 1794.

Blev privat undervist af Svogeren Cl. Jensen Færøe, rejste siden over Holland til Danmark, hvor han 1722 kom i Sorø Skole, hvorfra han blev Student 1725. Kand. 28, pers. Kapellan hos Hr. Søren Johannesen til Suderø $13/2$ 33 (ord. $25/2$), Sognepræst sst. $22/8$ 34, til Sydstrømø $12/2$ 45. Hans kildres i Nielsens gejstlige Stat som talentfuld og kundskabsrig samt stræng med Hensyn til Ungdommens Moralitet. Som Kandidat skrev han paa Stegaard den saakaldte »Weyhe-Bog«, hvis Titel er: »Nogle vigtige Troens Articler, forestillede udi sytten Prædikkenes, som paa Maanedes-Bede-Dage læses«. Kbh. 1733. I orientalske Sprog skal han have været vel bevandret. Paa Grund af huslige Omstændigheder forfaldt han mod Slutningen af sin Levetid til den Svaghed »kuns at kunne føle sig glad ved en lille Ruus«.

Med sin Hustru fik Weyhe meget Jordegods. Han skal oprindelig have været trolovet med Enken efter Syssemanden paa Suderø Joh. Berendt Sørensen Leerbech, men Trolovelsen gik overstyr. Sagnet fortæller, at han paa en Rejse til Thorshavn ved Trolddom blev indtaget i Anna Jacobsdatter, til hvem han ogsaa friede. Dagen efter kom han imidlertid til at mindes sin første Trolovede og begav sig derfor straks paa Hjemrejsen til Kvalbø paa Suderø; men da Baaden var naaet ud for Kirkebønæs (Sydspidsen af Strømø) blev Havet pludselig rødt som Blod og opfyldt af store Sø-Uhyrer. Baadsmandskabet turde derfor ikke sejle videre, men vendte om til Thorshavn, hvor Brylluppet med Anna Jacobsdatter saa blev holdt. (Trolovelsen skete paa Selletræ $1/8$ 1734).

- VII, 1. A r m g a r d M a r i a W., f. i Kvalbø $21/6$ 1735, † $30/10$ 1828, g. 1755 m. N i e l s E g h o l m, Hattemager i København, † 1768.

- VIII, 1. J o h a n H e n r i c h E g h o l m, Kongsbonde i Kvalvig paa Strømø, kst. Landkirurg, f. i København 1756, † i Kvalvig 1820, g. 1) 1783 m. A n n a E l i s a b e t h J e n s d a t t e r, † 1796 (D. af Kongsbonde Jens Lucassen i Kvalvig), 2) $\frac{9}{10}$ 1797 m. A n n i k e H e d e v i g D j u r h u u s, f. $\frac{26}{7}$ 1773, † i Kvalvig (D. af Provst Andreas Christensen D. til Østerø).

Egholm var oprindelig Barbersvend i København, men rejste med sin Moder til Færøerne, hvor han c. 1819 var Amanuensis hos Landkirurg Amysen. Da hans Løn var meget ringe, blev han anbefalet til en Understøttelse. Efter Amysens Død ($\frac{21}{9}$ 1819) blev E. konstitueret i Embedet men døde mod Slutningen af det følgende Aar. Med sin 1ste Hustru havde han faaet Kongsfæstet i Kvalvig, som hans Søn arvede efter ham.

- VIII, 2. A n n a E l i s a b e t h E. g. 1) i Thorshavn $\frac{23}{11}$ 1779 m. J e n s H a n s e n W e n n i n g s t e d, Skibskaptajn sst., 2) i Thorshavn $\frac{9}{6}$ 1797 m. C l a u s J a c o b s e n L u n d, cand. theol., Literat, f. i Thorshavn 1739 (S. af adjung. Handelsforvalter Jacob Mathias Andersen L. og Helene Christine Clausdatter Pofvelsen), † sst. $\frac{11}{10}$ 1815.

Lund blev Student 1758, cand. theol. 62, drog 1765 tilbage til Thorshavn, hvor han siden (fraregnet to Rejser til København) bestandig opholdt sig uden noget offentligt Embede. Fra 1798 til 1807 var han Forligelseskommisær, og i 1787 fungerede han en kort Tid som Landfoged i W. Hammershaimbs Sted, da denne i 1780 var bleven suspenderet fra sit Embede paa Grund af Uorden i Regnskaberne. Lund var en frisindet og sympatetisk Mand, der varmt talte Befolkningens Sag overfor de daværende verdslige Embedsmænds Overgreb. Han er Forfatter til »Sange for Thorshavns Klub paa Færøe, forfattede ved adskillige Leiligheder«, Kbh. 1803, samt adskillige Digte i »Den danske Tilskuer«, »Minerva« og »Samleren«. Desuden har han oversat fra engelsk »Vennerne. En Frimurerprædiken«, Kbh. 1785, og fra tysk »Om Opklaringens Grændser«, Kbhvn. 1791.

- VIII, 3. S a m u e l E., Skibskaptajn, forliste i Middelhavet 1796.

- VII, 2. P o u l J o h a n s e n W e y h e, Sognepræst til Sydstrømø, f. i Kvalbø 1738, † $\frac{4}{7}$ 1781, ug.

Student fra Roskilde Skole 1758, pers. Kap. hos Faderen $\frac{30}{10}$ 1760, Sognepr. $\frac{31}{10}$ 70, afsk. $\frac{7}{6}$ 80. Han blev suspenderet fra Embedet ifølge Provsterettens Dom paa Grund af Uomoralitet og Drikfældighed. Ved en Lejlighed maatte Provsten forrette Gudstjenesten i Thorshavn for Poul Weyhe, da denne var beruset. Provsten bad derfor Weyhe gaa ud af Kirken,

men Hr. Poul svarede ham: »Pak dig ud, her har du ikke noget at bestille!« Med Faderen havde han Stridigheder, fordi denne dadlede hans uordentlige Levnet, med Menigheden havde han en 8-aarig Strid, og med Kommandanten i Thors-havn, Premierløjtn. Joh. Caspar v. Morrath, laa han i Proces. Man fortæller, at da Kommandanten engang var til Alters, stødte Weyhe ham Kalken op under Næsen, saa at han gik bag over.

- VII, 3. Rachel Samuelsdatter W. g. m. Hans Jacobsen Debes, Lagmand paa Færøerne, f. paa Øre (Østerø) 1723 (S. af Kongs- og Odelsbonde Jacob Lucassen D.), † $15/5$ 1769.

Vice-Lagm. $20/2$ 1750, Lagm. $27/1$ 55. Da der i 1766 formentes, at den kgl. Monopolhandel maatte ophæves og erstattes med den af Frederik d. 5te anlagte Transithandel, der førtes af Hofagent Niels Ryberg i Frederiksvaag i Thors-havn (ophævet 1788), indgav Lagmand Debes tillige med Landets samtlige verdslige Embedsmænd en Ansøgning til Christian d. 7de, dat. Thorshavn $13/7$ 1766, »om at den kgl. Monopolhandel maatte vedblive som hidtil«, og Resultatet blev, at Ønsket opfyldtes.

D. var 1ste Gang gift med Anna Margrethe Pedersdatter (f. 1717, † $30/8$ 1757) og havde ialt 11 Børn. Han er Forfatter til »Kort Underretning om Indbyggernes Handels-Maade paa Færøe, samt Forsøg til Handelens muelige Forbedring samme Steds«. Kbh. 1769, samt »En Enkemands Natte-Tanker over sin Kones Grav«. Kbh. 1769. Af Børnene af 2det Ægteskab kendes kun den yngste Søn:

- VIII, 1. Hans Debes, Student og Exam. jur., Synsmand ved den kgl. Handel i Thorshavn, f. 1768, † $6/1$ 1840, g. $19/4$ 1803 m. Else Birgitte Hammershaimb, f. $13/1$ 1786, † $8/2$ 1851 (D. af kgl. Handelsforvalter Samuel H. i Thorshavn og Ane Elisabeth Nyholm).

- VII, 4. Elisabeth Kirstine Samuelsdatter W., f. $28/12$ 1712, † $6/12$ 1776, g. $27/8$ 1727 m. Jørgen Frantz de Hammershaimb, Landfoged paa Færøerne, f. $31/10$ 1688 (S. af kgl. Ingeniør og Mathematicus i København Wenceslaus Franciscus de H. og Annichè Knudsdatter Tveed), † $29/6$ 1765.

Hammershaimb blev udn. til Landfoged $5/4$ 1723 og beklædte Embedet til sin Død. Som Landfoged var han ilde lidt af Befolkningen, og han var en af de Embedsmænd, som den bekendte Frihandelsmand, Skibsfører Poul Nolsøe satiriserede over i sine Digte. 1757 skænkede H. en Messing-Lysekrone til Thorshavns Kirke. — Om ham og hans Efterslægt se C. F.

Nielsen: Stamtavle over Familien Hammershaimb. Kbh. 1876.

- VII, 5. P e d e r S a m u e l s e n W., eller L a m h a u g e, Kongsbonde i Lamhauge og Sysselmand paa Østerø, senere Sorenskriver, f. paa Stegaard $23/1$ 1715, † $14/10$ 1775, g. m. E l s e J a c o b s d a t t e r Z i s k a, † 1809 (D. af Kongsbonde Jacob Z. til Gerdum paa Bordø).
- Blev Sysselmand paa Østerø 1754, var tillige Fuldmægtig hos Sorenskriver Joen Jacobsen, hvem han succederede $22/2$ 1760. Han er Forfatter til: »En paalidelig Efterretning om Strømmene, ujevne Grunde og Bouver, som Fiordenes Brede omkring og imellem Færøerne etc.« Kbh. 1767.
- VIII, 1. P e d e r P e d e r s e n W., Sorenskriver paa Færøerne, f. i Lamhauge 173., † i Kvalvig paa Strømø $8/10$ 1782, g. m. A n n a E l i s a b e t h J e n s d a t t e r, † 1796 (D. af Jens Lucassen, Kongsbonde i Kvalvig, hvis Fader, Kongsb. Lucas Jensen, var en Broder til Hr. Clemen Jensen til Norderøerne (se S. 259).
- Blev ansat som Medhjælper hos Faderen $18/5$ 1775 og udn. til Sorenskriver $14/10$ s. A. Efter Giftermaalet bosatte han sig i Kvalvig, hvorfor han i Almindelighed gik under Navnet »Skriveren i Kvalvig«.
- P. W. døde barnløs. Enken giftede sig senere med kst. Landkirurg Johan Henrik Egholm (S. 261).
- VIII, 2. A r m e g a a r d M a r i a P e d e r s d a t t e r, db. $23/7$ 1739, g. m. R a s m u s J a c o b s e n i Solmundefjord.
- IX, 1. J a c o b R a s m u s s e n, db. $1/5$ 1763.
- IX, 2. O l e R a s m u s s e n, db. $3/8$ 1766.
- VIII, 3. S a m u e l J a c o b P e d e r s e n W e i h e ell. L a m h a u g e, Kongsbonde i Lamhauge, db. $12/7$ 1740, g. i Vaag Kirke paa Bordø $19/9$ 1764 m. Karen Jacobsdatter fra Gerdum.
- IX, 1. C l e m e n d S a m u e l s e n L a m h a u g e, Kongsbonde i Lamhauge, db. i Thorshavns Kirke $28/10$ 1767, g. m. A n n a C a t h r i n e H a l v d a n s d a t t e r fra Leinum paa Strømø.
- C. S. L. havde ialt 15 Børn, af hvilke de 3 vistnok døde som smaa. Moderen havde sat sig i Hovedet, at ingen af Døtrene maatte gifte sig, medmindre de fik en Kongsbonde; og hun satte (undtagen for de tos Vedkommende) sin Vilje igennem, ofte paa Trods af Døtrenes Graad og Bønner. Af Sønnerne fik Samuel og Halvdan hver den halve Del af Gaarden i Fæste.
- X, I. S a m u e l C l e m e n s e n L., Kongsbonde i Lamhauge, g. fra Gerdum (hun g. 2) m. J o e n fra Solmundefjord).
- XI, 1. C l e m e n L., aandssvag.

- XI, 2. Anna Cathrine L., g. m. Jacob Magnussen fra Skaale (Østerø), Kongsbonde i Lamhauge. (Børnene blev døbt Lamhauge).
- XII, 1. Joen Magnus L., Kongsbonde i Lamhauge.
- XII, 2. Cathrine Sophie L., g. m. Haraldsen, Købmand i Eldevig paa Østerø.
- XI, 3. Sophie Cathrine L., g. m. Ludvig Weihe, Husmand i Solmundefjord.
- X, 2. Halvdan Clemensen L., Kongsbonde i Lamhauge, g. m. Susanne Malene Poulsdatter Nolsøe, f. i København 1800, ældste Datter af den bekendte Skibsfører Poul N. og 1ste Hustru Sigga Maria Thomasdatter.
- XI, 1. Cathrine Malene Halvdansdatter, f. $\frac{8}{1}$ 1827.
- XI, 2. Clement Halvdansen L., Kongsbonde i Lamhauge, f. $\frac{10}{4}$ 1829, (Børn).
- XI, 3. Poul Halvdansen L., f. $\frac{20}{6}$ 1831.
- X, 3. Johan L., Vaagø.
- X, 4. Clement L., Fuglefjord (Østerø), konfirm. 1822.
- X, 5. Per L., Ejde (Østerø).
- X, 6. Birgitte L., g. m. Heine Høgnesen, Kongsb. i Eldevig.
- X, 7. Else L., g. m. Høgne Petersen, Kongsbonde i Andefjord (Østerø).
- XI, 1. Høgne Høgnesen, Kongsbonde og Kirkeværge i Andefjord, f. 1828.
- X, 8. Ellen Cathrine L., g. m....., Kongsbonde i Solmundefjord.
- X, 9. Else Marie L., g. m. Jacob Jacobsen, Kongsbonde paa Glibre (Østerø).
- X, 10. Marie L., † ugift i Solmundefjord hos Søsteren Ellen Cathrine.
- X, 11. Frederikke L., g. m. Ole Olsen, Kongsbonde i Lervig (Østerø).
- X, 12. Karen L., g. m. Joen..... Husmand i Thorshavn (fraskilt).
- IX, 2. Peder Samuelson L., db. $\frac{15}{4}$ 1769.
- IX, 3. Jacob Samuelson L., db. $\frac{14}{11}$ 1773.
- VIII, 4. Johan Hendrich Pedersen Weihe eller Lamhauge, db. $\frac{19}{6}$ 1743.
- VIII, 5. Cathrine Lisbet Pedersdatter Weihe, f. $\frac{14}{4}$ 1745, † $\frac{3}{10}$ 1779, g. i Solmundefjord $\frac{15}{11}$ 1769 m. Albert Michael Hansen Matras, Sognepræst til Norderøerne, f. i Thorshavn $\frac{7}{10}$ 1716, † $\frac{9}{1}$ 1800 (S. af Landkirurg Hans Albertsen M., se S. 270).

Student fra Roskilde Skole, Informator i Næs Præstegaard paa Østerø, pers. Kapellan til Norderøerne $\frac{19}{9}$ 1760, Sogne-

præst sst. $23/6$ 1766. Han blev som Enkemand i sit 63. Aar trolovet med Maren Justinusdatter, men Partiet gik overstyr og Maren blev senere gift med Kongsbonde Magnus Joensen paa Sandø.

I Norderøvisen siges der om Matras, at

»Særdeles flittig, ordentlig,
forsigtig, dydig, kristelig,
var denne gode Præstemand,
skjøndt Alderdommen svækked ham«.

- IX, 1. H a n s A l b e r t M., Forpagter (?) i Onegærde Præstegaard (Viderejde), f. sst. $1/4$ 1771, † $20/9$ 1799, g. i Viderejde Kirke $24/11$ 1790 m. K a t r i n a M i c h e l s d a t t e r af Onegærde Præstegd. (med hvem han var beslægtet).
- IX, 2. P e d e r M i c h a e l M., f. $16/7$ 1772, † $25/7$ s. A.
- IX, 3. A n n a K a t r i n a M., f. i Onegærde Prgd. $2/9$ 1773, † $31/8$ 1781.
- IX, 4. P e d e r M., † $18/9$ 1775, 18 Dage gl.
- IX, 5. J o h a n H e n r i c M., Kongsbonde paa Viderejde, f. sst. $28/2$ 1777.
- IX, 6. S a m u e l M i c h e l M., Sysselmand paa Norderøerne, f. sst. $3/4$ 1778.
- IX, 7. J o s i a s M., f. sst. $2/10$ 1779 (opkaldt efter sin Farfaders Broder i Wismar).
- VIII, 6. J o e n P e d e r s e n W e i h e, Sysselmand paa Østerø, db. $14/10$ 1748, † $3/8$ 1823, g. m. A n n a S o p h i e D e b e s (D. af Lagmand H. J. D., se S. 262).
- Nævnes som Sysselmand 1776 og 82 og boede paa Udbøgaard i Solmundefjord. Han var en interesseret Landmand, der bl. a. indførte Dyrkning af Havre. Med Lagmanden, Justitsraad Lund, havde han en Strid, hvis Anledning var denne: Lund var bleven Fader til et uægte Barn. Da nu Sysselmand W. kort forinden ved Lunds Hjælp var bleven konstitueret Sorenskriver, vilde han tvinge L. til at gifte sig med Pigen.
- J. W. er Forf. til »Kort Anmerkning over og Svar imod den af Studiosus Jens Christian Svaboe i Aaret 1773 udgivne oeconomiske Beskrivelse over Færøe«. Kbh. 1783.
- IX, 1. S a m u e l J o e n s e n W., Sysselmand paa Østerø (nævnes som saadan 1824 og 36). Havde desuden Kongsjord i Nordskaale 1830.
- X, 1. H a n s P e t e r W., Kongsbonde i Lamhauge, g. m. M a r i e E m i l i e A n d r i e t t e H o l m, f. $13/4$ 1820 (D. af Niels Lassen H., Sognepr. til Nordstrømø, og Johanne Johnsen Helle).
- XI, 1. N i e l s P e t e r W., Kongsbonde i Lamhauge, g. m. I n g e r M a r i e N o l s ø e.

- XII, 1. Hans Peter W., Kongsbonde i Lamhauge, Lagtingsmand, f. i Lamhauge $^{11}/_7$ 1870, g. 1896 m. Apollonia Maria Susanna Halvdansen, f. sst. $^1/_{10}$ 1867.
- XIII, 1. Inger Marie W., f. $^{14}/_1$ 1895.
- XIII, 2. Elsebeth Marie Susanne W., f. $^6/6$ 1897.
- XIII, 3. Niels Peter Sophus W., f. $^4/6$ 1899.
- XIII, 4. Clement Erik W., f. $^{24}/_1$ 1902.
- XIII, 5. Haldane Carolina Jacobina W., f. $^{15}/_6$ 1905.
- XII, 2. Paul Johannes W. i Lamhauge, svagelig.
- XII, 3. Emil Ingvar Henrik W., † paa Fiskeri ved Island.
- XII, 4. Sigmund Jacob W., Lamhauge.
- XI, 2. Joen Lassen Frederik W., Kongsbonde og Købmand paa Selletræ.
- XII, 1. Andreas W.
- XII, 2. Hans Peter W., Købmand i Solmundefjord.
- XII, 3. Jacob W.
- XII, 4. Christiane W.
- XII, 5. Marie Emilie Henriette W.
- XII, 6. Inger W.
- XII, 7. Franciska Vilhelmine Josephine W.
- XII, 8. Monika W.
- XII, 9. Anna W., g. i Solmundefjord.
- XI, 3. Peter Alberg Vilhelm Martin W., Sagfører i Græsted og Thorshavn, f. i Lamhauge $^{21}/_5$ 1860, bor nu i Fuglebjerg paa Sjælland.
- XI, 4. Manella W., g. m. Ottemeyer, Jærnbanearbejder i København.
- XI, 5. Petrea W., g. H. P. Arvesen, Cigarfabrikant i Kbhvn.
- XI, 6. Inger Anna Cathrine W., gift og død.
- XI, 7. Julie W., g. m. Niels Pauli Hansen, Kongsbonde paa Glibre.
- X, 2. Johan Henrik W., Kongsbonde og Skibskaptajn i Solmundefjord, f. sst. $^{14}/_{10}$ 1786, g. m. Sara Malena Anthoniusdatter, f. 1800, † $^{27}/_{11}$ 1880 (D. af Anthonius Hansen og Anne Rasmusdatter S. 280).
- Sejlede som Skibskaptajn paa Danmark, Norge og Shetland i Aarene 1808—20, tog Navigationseksamen i København 1814, fik Fæstebrev paa sin Fødegaard (Udbø) 1820; var et Par Gange kst. Sysselmand (bl. a. 1825) og blev Landstingsmand for Færøerne $^{11}/_8$ 1851.
- XI, 1. Peder Christian W., Kongsbonde paa Udbøgaard i Solmundefjord, f. sst. $^{16}/_5$ 1823, overtog Gaarden efter Faderen 1853, g. 1) m. Elsebeth Cathrine Petersdatter, † $^{20}/_4$ 1857, 2) m. Anne Marie Halvdansdatter.

XII, 1. Anna Malene W., f. $\frac{9}{4}$ 1857, † $\frac{4}{4}$ 1894, g. $\frac{2}{9}$ 1877 m. Daniel Jacob Danielsen, Sysselmand paa Østerø 1864—98. f. $\frac{14}{9}$ 1838 (S. af Tømmermand Daniel Danielsen og Lise Margrethe Reinert). Bor i Solmundefjord.

XII, 2. og c) Tvillinger, der døde som smaa.

XII, 3. Elsebeth Cathrine Susanne W., f. $\frac{19}{10}$ 1862, † $\frac{7}{7}$ 1875.

XII, 4. Susanne Malene W., f. $\frac{23}{11}$ 1865.

XII, 5. Johanne H. M. Fr. W., f. $\frac{22}{1}$ 1869.

XII, 6. Johan Henrik Haldor W., f. $\frac{10}{6}$ 1872, † $\frac{26}{1}$ 1885.

XI, 2. Alexander W., Forfatter, Redaktør i København, f. i Solmundefjord $\frac{7}{2}$ 1825, † paa Ladegaarden i København $\frac{26}{1}$ 1870, g. paa Frederiksberg $\frac{18}{4}$ 1855 m. Marie Elisabeth Hansen, f. $\frac{11}{4}$ 1819.

A. W. blev oprindelig sat i Skomagerlære, men paa Grund af sin Begavelse, især i sproglig Retning, kom han, med Støtte bl. a. af Christian d. 8de, til København for at læse til Studentereksamen. Han skuffede dog de Forventninger, man havde stillet til ham. Eksamen fik han aldrig (han hævdede bl. a., at han hverken kunde eller vilde lære Matematik), sine Velyndere stødte han fra sig ved sin Forfængelighed og Selvraadighed. For at kunne leve overhængte han formaaende Folk med Ansøgninger og Tiggeri. Han kaldte sig »Professor« i forskellige mærkelige Sprog. Ganske normal var han næppe. En Gang skrev han f. Eks. til Professor Abrahams: »Skaf mig strax nogle Elever i Malaisk eller i Kymrisk, for at Danmarks Storfilolog ikke skal sulte ihjel strax«. Hvad hans ydre Person angik, kom han mere og mere til at ligne et Fugleskræmsel. Ved Aarhundredets Midte gik han over til Mormonismen og blev borgerligt viet, til sin Trosfælle Marie Elisabeth Hansen. Hans Drikfældighed tog efterhaanden saa stærkt til, at han kom paa Ladegaarden, hvor han døde som et uhjælpeligt Vrag. En Karikaturtegning af ham findes i »Illustreret Folkeblad« 1870, Nr. 76.

Weyhe er Forf. til: »Danske og færøske Samtaler«. Kbh. 1846; »Førjaríman«. Kbh. 1847; »Dansk-latinsk Parlør«. Kbh. 1849; »exovergeneral von Hedemann og Alexander Weihe, deres højst mærkværdige sammentraf«. Kbh. 1850; »Ravnatátturin, en færøisk folkesang«. Kbh. 1850; »Parnas«, en Saml. Digte i forskellige Sprog. Kbh. 1851; »Forklaring af Johannes Aabenbaringer«. Kbh. 1852. Han var Red. og Udg. af »Rivejernet, et ugeblad af tragi-komisk og belærende tendenz«; »Menneskävennen, ellär Verden som dän bør värä« og »Folkets Röst«. Som man ser, var han Opfinder af

en egen Retskrivning. — Han har desuden oversat nogle Mormonskrifter.

- XI, 3. Christian Ludvig W., Kaldsmand¹⁾ i Solmundefjord, fhv. Lagtingsmand, f. $21/4$ 1829.
- XI, 4. Samuel W.
- XI, 5. Else Marie W.
- XI, 6. Mariane W.
- XI, 7. Anna Sophie W., f. $5/2$ 1822, g. m. Elias Petersen, Kongsbonde i Sydregøte paa Østerø.
- XII, 1. Peter Husgaard, Kongsbonde i Sydregøte, Enkemand.
- X, 3. Samuel Jacob W., Sysselmand paa Østerø (boede i Skaale), f. c. 1796, † $9/1$ 1884, g. m. Sigge Marie Hansen, f. c. 1816, † $18/9$ 1904.
- XI, 1. Hans W., Kongsbonde i Skaale. (Børn).
- VIII, 7. Christian Pedersen Lamhauge db. $14/3$ 1752.
- VII, 6. Clemens Samuelsen Weihe, Kongsbonde i Lamhauge, ug.
- VII, 7. Armgard Maria Samuelsdatter W., g. 1736 m. Hans Christophersen Svabo (Svabonius), Sognepræst til Vaagø, f. i Solbjerg paa Mors $11/11$ 1702 (S. af Provst Christopher Jensen Svabonius og Jytte Pedersdatter), † $19/3$ 1764.
Sognepr. til Vaagø $22/10$ 1734 til sin Død. Skildres af Provst Djurhuus som »en flittig og paadrivende Mand for Ungdommen«.
- VIII, 1. Armgard Maria Svabo, f. 1737, † i Thorshavn $15/5$ 1808, g. 1766 m. Wenceslaus Hammershaimb, Landfoged paa Færøerne, f. $26/12$ 1744, (S. af Jørgen Frantz de H., S. 262) † $23/5$ 1828. (Se C. F. Nielsen: Stamtavle over Familien Hammershaimb, S. 13).
- VIII, 2. Samuel Christopher Hansen S. (Svabonius), Sognepræst til Vaagø, f. i Jensegårde Præstegaard paa Vaagø 1740, † $26/6$ 1790, g. $25/9$ 1770 m. Maria Susanne Debes, f. 1752, † $24/6$ 1805 (D. af Lagmand Hans Jacobsen D. og Ane Margrethe Pedersdatter).
Blev undervist af Faderen; Stud. fra Thorshavns Skole 1760, Kapellan med Successionsret hos Faderen $4/3$ 63, Sognepr. til Vaagø $19/3$ 64. Han skal have været en berømt Taler og nidkær for Ungdommens Undervisning; var meget elsket af sine Menigheder men ødsel og døde derfor fattig.
- VIII, 3. Jens Christian S., cand. phil., f. paa Vaagø 1746, † i Thorshavn $14/2$ 1824, ug.

¹⁾ Kaldsmændenes Bestilling bestaar væsentlig i at bistaa Sysselmændene i deres Embedsforretninger.

Stud. fra Thorshavns Skole 1765, cand. phil. 67, kastede sig over naturhistoriske og økonomiske Studier og udarbejdede en omfattende Ordbog over det færøske Sprog, der aldrig blev trykt; 1771—72 Huslærer hos Grev Gustav Holck-Winterfeldt; rejste 1775 til London; 1781—82 berejste han efter kgl. Befaling Færøerne for at samle Oplysninger om deres økonomiske Forhold. Frugten af hans Indsamlinger, et Manuskript i 7 Bind, bevares paa Rigsarkivet, medens hans Afskrifter af færøske Folkeviser (3 Bind) er havnede i det Kgl. Bibliotek. I Trykken har han udgivet »Kort oeconomisk Underretning om Kiødsaltning, Svin, Kartoffler og Haver. Uddragen af andre, til den Færøeske Landmands Nytte«. 1. Hefte Kbh. 1773. (Gensvar herimod af J. Weyhe, se S. 265); »Giensvar til Sysselmand Joen Weyhe paa Færøe«. Kbh. 1783, og »En kort Beskrivelse over de Færøeske Havne og Ankerpladse«. Kbh. 1785.

Efter forgæves Forsøg paa at erhverve sig et Levebrød forlod Svabo København og opholdt sig Resten af sit Liv paa Færøerne, hvor han døde i stor Fattigdom — en ikke ukendt Skæbne.

VIII, 4. M a r i a n e S., f. 1751, † $15/6$ 1772, ug.

VII, 8. J o h a n n e S a m u e l s d a t t e r W e y h e, f. 1724, † $14/10$ 1791, g. 1750 m. F r i e d e r i c h C a r l H a m m e r s h a i m b adjungeret Landfoged paa Færøerne, f. $18/9$ 1725 (S. af Landf. Jørgen Frantz de H. (se S. 262) og Eva Margrethe Røbring), † $2/6$ 1762. (Ingen Børn).

Konstitueredes til adj. Landf. hos Faderen $27/7$ 1750 men døde 3 Aar før denne.

V, 2. E l l i n (?)¹⁾ P e d e r s d a t t e r, g. c. 1712 m. J a c o b R a s m u s s e n, Kongsbonde i Solmundefjord (S. af Sognepr. til Vaagø Rasmus Olesen Botolphus og Anna Joensdatter).

VI, 1. A n n a J a c o b s d a t t e r, db. $7/8$ 1714.

VI, 2. R a s m u s J a c o b s e n, Kongsbonde i Solmundefjord, g. m. A r m e g a a r d M a r i a P e d e r s d a t t e r (se S. 263).

V, 3. M a r e n (ell. M a r i e?) P e d e r s d a t t e r, db. i Næs Kirke $10/12$ 1691.

Blandt Fadderne var Kommandanten i Thorshavn, Løjtnant Otto Bølge.

V, 4. M a g n u s (?)²⁾ P e d e r s e n, db. $26/2$ 1693.

V, 5. A n n a C a t h r i n e P e d e r s d a t t e r, db. $7/3$ 1695.

V, 6. P e d e r P e d e r s e n, db. i Næs Kirke $21/1$ 1698.

¹⁾ En Datter Ellin blev f. 1688.

²⁾ Kirkebogen er i den gamle Magister Jacob Klintes Tid næsten ulæselig.

- III, 2. S a m s o n M i c h e l s e n (se S. 257).
 III, 3. J a c o b M i c h e l s e n (se S. 258).
 III, 4. J o n a s M i c h e l s e n (F æ r ø e) Sognepræst til Nordstrømø, f. 1624, † $15/1$ 1665, g. m. A n n e J o h a n n e s d a t t e r (D. af Sysselmand Johannes Thorlufsen af Højvig og Birgitte Rasmusdatter, der var en D. af Hr. Rasmus Ganterup, se S. 253), † $27/6$ 1690.

I Nielsens gejstlige Stat er Jonas Michelsen fejlagtig anført som Søn af Kongsbonde Michel Danielsen i Hattervig paa Fuglø og Broder til Hr. Daniel Michelsen til Norderøerne. J. M. blev forøvrigt ikke Student fra Thorshavn men fra Bergens Skole 1644 og Sognepræst til Nordstrømø 1649. I hans Tid blev Præstesædet flyttet fra Kelnæs i Kollefjord til Kvivig. Hans Enke blev gift 2den Gang med Provst Gregers Hansen Warde til Nordstrømø.

- IV, 1. M i c h e l J o n a s s e n, Landkirurg paa Færøerne, f. i Kvivig 1660, † 1708.

Blev efter først at være undervist af Stedfaderen, Hr. Gregers Warde, Student fra Thorshavns Skole og ansat som Landkirurg 1705 efter Nicolai Tausen (en Ætling af Biskop Hans T.). Han beklædte Embedet til $21/6$ 1707 og var altsaa kun Landkirurg i 2 Aar; men allerede 1687 nævnes han som »Balbirer« i Thorshavn. Befolkningen var ikke tilfreds med ham; man paastod, at han »ej forstod sin Kunst som en Balbirer burde, eftersom de ingen Hjælp havde af hannem kunnet erlange, hvorfor dennem syntes, at han udi Kjøbenhavn maatte examineres«. De fleste syge søgte derfor til Lagmanden paa Stegaard Johan Heinrich Weyhe (se S. 258—59), der var en i Lægekunsten meget kyndig Mand. Michel Jonassen døde vistnok af Kopper; thi i Aarene 1705—09 herskede en stærk Epidemi af denne Sygdom paa Færøerne; hvortil den var kommen med et Skib fra Udlandet.

- V, 1. H a n s M i c h e l s e n.
 V, 2. A n n e C a t h r i n e M i c h e l s d a t t e r, g. m. H a n s A l b e r t s e n M a t r a s, Landkirurg paa Færøerne, f. i Norge 1676 (S. af Albert Danielsen M.), † $15/2$ 1752.

Udn. til Landkirurg $21/6$ 1707 og aftraadte $5/8$ 1743 sin Stilling til Eftermanden, J. Gervording van der Schildt, men beholdt sin Gage, 50 Gylden, i Pension.

- VI, 1. A l b e r t M i c h a e l H a n s e n M a t r a s, Sognepræst til Norderøerne, g. m. C a t h r i n e L i s b e t P e d e r s d a t t e r W e i h e (se S. 264).
 IV, 2. K a r e n J o n a s d a t t e r (nævnt 1722), g. m. P o u l J o e n s e n, Kongsbonde paa Øre paa Østerø fra 1679, Lag-

retsmand, levede endnu 1720 (S. af Lagmand Joen Poulsen Øre og Catharina Olesdatter Botulphia).

- IV, 3. **M a g d a l e n e J o n a s d a t t e r** (nævnt 1722), g. m. **M o r t e n M o r t e n s e n H ø y v i g**, Sorenskriver paa Færøerne (S. af Kongsbonde Morten Augustinussen H. i Højvig paa Strømø), † $\frac{4}{9}$ 1705.

Blev udn. til Sorenskriver af Friderich v. Gabel $\frac{14}{7}$ 1694.

- V, I. **M o r t e n M o r t e n s e n H ø y v i g**, Opperhoved (Over-Oldermand) i hollandsk Tjeneste i Ostindien, praktiserede efter sin Hjemkomst i Thorshavn, † 1744, ug.

- V, 2. **S ø r e n M o r t e n s e n H ø y v i g**, Løjtnant, Kommandant i Thorshavn, f. sst., † $\frac{27}{5}$ 1742, g. m. **E l s e b e t h M a d s d a t t e r**, Enke efter Underfoged Søren Pedersen Skeen.

Som ganske ung drog S. M. H. bort fra Færøerne og blev siden Maanedsløjtnant ved Søkadetterne i den svenske Krig, hvorpaa han $\frac{14}{2}$ 1720 blev udnævnt til Kommandant med Løjtnants Karakter paa Skansen i Thorshavn, hvilket Stilling han beklædte til sin Død. Han opførte det Hus i Thorshavn, som endnu kaldes »Mortanstova«.

Der gaar i Thorshavn en Fortælling om, at en Mand kort Tid efter Løjtnant v. Høyvigs Død krævede Enken for nogle Penge, som han paastod at hendes Mand skyldte ham, og truede med at lade hende stævne, dersom Pengene ikke blev betalte inden en vis Tid. Fru v. Høyvig vidste, at hendes Mand havde betalt Beløbet, men det var hende ikke muligt at finde Kvitteringen, hvorover hun var meget ulykkelig. Da hun en Søndag kom hjem fra Kirke, hvor hun havde opsendt en brændende Bøn til Gud om Hjælp i hendes Nød, og traadte ind i Spisestuen, mødtes hun af et Syn, der næsten fik hende til at daane. Foran det store Chatol, hvis buede Laag var skudt tilbage og en Skuffe trukken ud, sad hendes Mand i sin røde Uniform med et Papir foran sig. Halv afmægtig af Skræk naaede hun ud i Køkkenet, hvor hun sank om paa en Stol. Da hun var kommen lidt til sig selv, gik hun igen ind i Stuen, ledsaget af Tjenestepigen. Synet var nu forsvundet, og Chatollet stod lukket. Hun trak nu den Skuffe ud, som hun havde set staa aaben, men mellem Papirerne deri fandtes Kvitteringen ikke. Hun var lige ved at opgive Sagen, da hun bemærkede, at Skuffen havde dobbelt Bund, og her fandt hun til sin store Glæde det savnede Papir.

- IV, 4. **J o n a s J o n a s s e n** (Færøe), Sognepræst til Norderøerne, f. i Kvivig 1663, † 1700, g. 1) 1690 m. **A n n a C a t h r i n e J a c o b s d a t t e r K l i n t e**, † 1691 (D. af Hr. Jacob Christensen K. til Østerø og Karen Christensdatter

Tarnowius), 2) 1699 m. Bendte Christina Pedersdatter Broberg, f. i Thorshavn 1668 (D. af Sorenskriver Peder Sørensen B. og Birgitte Marie Jensdatter Bøgvad eller Svane), † i Sandevaag paa Vaagø ¹⁵/₂ 1752.

Hr. Jonas Jonassen blev 1685 Student fra Københavns Skole og var derefter en kort Tid pers. Kapellan hos Hr. Gregers Pedersen Viborg til Sydstrømø, for hvem han med stor Dygtighed bestyrede den latinske Skole. ²⁵/₈ 1688 blev han kaldet til Sognepræst for Norderøerne. Han skildres af Provst Djurhuus som »en saare bevægelig Prædikant« og skal have været dygtig til at læse Runer og Munkeskrift. I Norderøvisen mindes han i følgende fornøjelige Rim:

»Med kraftig Flid han prækede
og Hjerter dybt bevægede
i fjorten Aar med dydig Id,
saa lagde Døden ham i Lig«.

Forøvrigt synes han at have været af en stridbar Karakter. Mellem ham og Stedfaderen Hr. Gregers Hansen Warde var der langvarige Arvestridigheder og med Formandens Enke havde han en Kontrovers angaaende Anneksgaarden. I hans Embedstid blev Viderejde Kirke (Præstegældets Hovedkirke) ganske sønderslaaet af Brændingen under en usædvanlig Storm. Hr. Jonas's 1ste Kone skal have været meget smuk. Der fortælles (Optegnelser af Provst Mikkell Arrheboe paa Sandø), at nogen Tid efter at hun var bleven begravet, kom hendes Søster tilligemed Fogdens Fuldmægtig og flere paa Besøg, og de ønskede at se hende endnu en Gang. Hr. Jonas lod hende da grave op og Kisten aabne. Men da steg der en Røg eller Taage op af den, og siden hjemsøgte Præstegaarden af et Spøgelse i hendes Skikkelse. Præsten kunde ikke selv faa Bugt med det, men maatte have Heksemesteren »Guttorm af Mule« (Kongsbonde Guttorm Rasmussen, se S. 278) til at mane Spøgelset bort.

Efter Hr. Jonas's Død giftede Bendte Christina sig med Hr. Niels Gregersen Aagaard til Vaagø, og efter dennes Død med Eftermanden Hr. Peder Ditlefsen Arrhoe. Hun mindes paa Grund af sit hidsige Sind som »Onde Bendte«, og mange er de Historier, der fortælles om hendes ublide Opførsel overfor sine to første Mænd. Af hendes sidste Ægteskab har Pastor Emil Bruun givet en novellistisk Skildring med Titel: »Herr Peder Arrheboe« (Thorshavn. 1893).

V, 1. Jonas Jonassen, f. 1691, gik 1702 i Thorshavns Skole og var 1722 Soldat i Fredericia.

V, 2. Frederik Jonassen, Sorenskriver paa Færøerne, f.

1700, † $9/6$ 1753, g. m. Maren Jacobsdatter Eisenberg¹⁾, f. 1699, † $18/7$ 1791.

Student fra Thorshavns Skole, derefter en Tid Krambodsvend ved den kgl. Handel i Thorshavn, adjungeret Sorenskriver hos Fr. Sørensen Schougaard $2/9$ 1745, succederede som Sorenskr. 1751. Hans Børn antog Navnet Eisenberg.

VI, 1. Birgithe Frederiksdatter E., f. 1724, † $25/6$ 1796, ug.

VI, 2. Jacob Frederiksen E. Sognepræst til Sandø, Provst, f. i Thorshavn 1726, † $15/3$ 1783, g. $21/9$ 1751 m. Christine Michelsdatter Arrhøeboe, f. i Todnæs Prgd. $31/7$ 1724, † $20/4$ 1774, (D. af Provst Michel Andersen A. til Sandø og Elsebeth Pedersdatter Follerup).

Provst E. var først Discipel i Thorshavns Skole, blev 1748 Stud. fra Helsingørs Skole, pers. Kapellan hos Svigerfaderen paa Sandø $10/7$ 1750 (ord. $25/7$) og efter hans Død hos Eftermanden U. C. E. Røring, Sognepr. til Sandø $18/4$ 1761, Provst $2/12$ 1775. Han har faaet Skudsmaal som »en flittig og nidkjær Mand, der uagtet sin bestandige Skrøbelighed tro forrettede sit Embede«. Han erindredes dog ogsaa i Menigheden paa Sandø som en vindesyg og egennyttig Mand. Hustruen døde efter mange Aars Sygeleje.

VII, 1. Elsebeth Jacobsdatter E., f. $6/7$ 1753, † i Kirkebø, g. m. Samuel Christiansen, Kongsbonde i Kirkebø paa Strømø (nævnes 1779).

VII, 2. Frederikke Maria Jacobsdatter E., f. $20/1$ 1755, † paa Sand (Sandø), g. $1/11$ 1783 m. Michel Clemensen, Sysselmand paa Sandø, druknede ved Skarvenæs $16/3$ 1799 (vistnok S. af Sysselmand Clemen Jensen sst.).

VII, 3. Michel Jacobsen E., f. $27/7$ 1756, † $6/8$ s. A.

VII, 4. Maren Christina Jacobsdatter E., f. $31/3$ 1758, † paa Sand 1840, g. $25/11$ 1783 m. Peter Mathiasen Hentze, Sognepræst til Sandø, Amtsprovst, f. i Horsens $22/10$ 1753 (S. af Murermester og Gibser Mathias H. fra Tyskland), † $25/6$ 1843.

Amtsprovst H. blev Student fra Horsens 1772, Kand. 1782, pers. Kap. hos Provst Eisenberg paa Sandø $24/7$ s. A. (ord. i Københavns Frue Kirke af Biskop Balle $11/9$), ankom til Færøerne $9/6$ 1783, men fandt Provst Eisenberg død i Marts, blev dog indsat i Embedet som Kapellan $15/6$ s. A. Blev

¹⁾ D. a. Jacob Joensen, Hospitalsforstander i Arge paa Strømø, og Anna Barbara Kirstine Cathrine Frederiksd. Eisenberg, der var D. af Byfoged Fr. Pedersen E. i København og Anna Dideriksdatter.

Sognepr. til Sandø $\frac{6}{8}$ 1783, Forligelseskommissær 1797, Viceprovst $\frac{19}{6}$ 1807, vikarierende Sognepr. paa Sydstrømø 1807—12, paa Vaagø 1811—15, paa Østerø 1814—17, Provst $\frac{1}{11}$ 14, Amtsprovst $\frac{29}{10}$ 16— $\frac{17}{6}$ 29, Embedsjubilæum $\frac{6}{8}$ 33, Guldbryllup $\frac{25}{11}$ s. A. Han skildres som »en høist mærkelig og mystisk Personlighed, om hvem den digtende Overtro har opfundet og udsmykket en Mængde Fortællinger; man tillagde ham Evne til at forudsige, vise igjen, stille den oprørte Sø, mane, fordrive Huldre og Trolde«. Han har efterladt sig en med stor Flid og Nøjagtighed ført Embedsjournal, der indeholder mange særdeles værdifulde Bidrag til Færøernes gejstlige Personalhistorie. Desuden var han en meget dygtig Læge. Han havde oprindeligt bestemt sig for Lægevidenskaben og derfor taget Undervisning i Kirurgi paa Kvæsthuset i København. Han kurerede gratis mangfoldige Patienter fra alle Øerne for legemlige og sjælelige Sygdomme. Mod Slutningen af sin Embedstid var han meget legemlig og aandelig svækket men havde ikke selv nogen klar Forestilling om sin Svaghed. Autoriteterne søgte da om hans Entledigelse, som han da ogsaa fik $\frac{30}{12}$ 1837 med Bibeholdelse af de 300 Rdl., der af Statskassen var blevet ham tilstaaet som Tillæg til hans Indtægter, hvorhos han fik Anneksgaarden Sandar som Pension af Kaldet.

Amtsprovst H. og Hustru var begge bekendte for deres store Godgørenhed. I Krigsaarene før 1814, da der herskede stor Nød paa Færøerne, blev mange fattige husede og bospiste i Præstegaarden.

- VIII, 1. J a c o b E i s e n b e r g H e n t z e, f. $\frac{15}{11}$ 1785, † $\frac{22}{11}$ s. A.
 VIII, 2. J o h a n M i c h a e l H., Sysselmand paa Sandø, f. $\frac{16}{2}$ 1787 † $\frac{1}{3}$ 1840 idet han styrtede ned fra Sandslien i glat Føre, g. m. M a r i a n e J a c o b s d a t t e r, Enke efter Gregorius Petersen i Husevig.
 VIII, 3. C h r i s t i n e M a r i e H., f. $\frac{19}{8}$ 1789, † $\frac{26}{8}$ s. A.
 VIII, 4. A m a l i e E l i s a b e t h H., f. $\frac{5}{8}$ 1790, † i Sandevaag paa Vaagø $\frac{1}{7}$ 1874, g. $\frac{27}{1}$ 1813 m. D a n i e l J o e n s e n, Skibskaptajn og Odelsmand i Sandevaag, f. i Porkere paa Suderø $\frac{1}{3}$ 1787, † i Sandevaag $\frac{1}{12}$ 1874. (S. af Joen Joensen, Odelsmand i Porkere, og Sunneva Danielsdatter).
 VIII, 5. B i r g i t h e C h r i s t i a n e M a r g r e t h e H., f. $\frac{13}{3}$ 1793, † $\frac{22}{12}$ 1886, g. m. R a s m u s J o e n s e n, Odelsmand paa Sandø, † 1867.
 VIII, 6. J a c o b E i s e n b e r g H., Kongsbonde paa Sand, f. $\frac{24}{1}$ 1795, † $\frac{5}{9}$ 1856, g. m. K a r e n E l i s a b e t h W i n t h e r, † $\frac{18}{7}$ 1867. (D. af Bogholder ved den kgl. Handel Mads W. og Maren Karbek).

- VIII, 7. Christine Marie W., Værtshusholderske i Thorshavn, f. $19/1$ 1796, † $15/12$ 1886, g. m. Søren Olsen, Skomager i Thorshavn, † 1844.
- VIII, 8. Sophie Hedevig H., f. $27/8$ 1797, † $1/12$ 1887, g. m. Michel Jacobsen, Odelsbonde paa Sand, senere Fæstebestyrer i Skopen (Sandø), † 1846.
- VIII, 9. Kirstine Arrhøeboe H., f. $21/7$ 1801, † $9/10$ s. A.
- VII, 5. Michel Arrhøeboe Jacobsen Eisenberg, f. $1/11$ 1795, † $15/1$ 1761.
- VII, 6. Christina Maria Jacobsdatter E., f. $16/11$ 1762, † $15/3$ 1782, ug.
- VII, 3. Elsebeth Frederiksdatter E., f. 1728.
- VII, 4. Anna Margrethe Frederiksdatter E., f. 1729, † $13/8$ 1811, g. $24/9$ 1761 m. Jacob Michael Widerøe, Underkøbmand i Thorshavn, f. 1728, † $17/3$ 1785 (S. af Bogholder i Thorshavn Jonas Jonassen W.).
- VII, 5. Jonas Frederiksen E., f. 1731, † $12/1$ 1759, ug.
- IV, 5. Johan Jonassen Færøe, Kirurg i Randers, † sst. $18/8$ 1722, g. 1) m. Karen Hansdatter, (Enke efter Bartskær Mikkell Holst), † i Randers 1698, 2) i Randers $15/9$ 1698 m. Johanne Christophersdatter Mossin, begr. sst. $1/8$ 1737 (maaske D. af Pastor M. til Tønning og Træden; hun blev gift 2. G. med Hans Jacobsen Tønder, Vejer og Maaler i Randers).
- IV, 6. Rasmus Jonassen, † før 1722.*
- II, 5. Herborg Joensdatter (nævnes 1617), g. m. Jacobi Tjørnevig paa Strømø.
- II, 6. Guttorm Joensen (nævnes 1618).
- II, 7. Gyde Joensdatter (nævnes 1619), g. m. Joen....
- III, 1. Jacob Joensen, Bonde i Eldevig paa Østerø (nævnes 1616 og 23), g. m. Anne Hildebrandsdatter (nævnes 1616), D. af Hildebrand Siuordsøn paa Nolsø.
- Jacob Joensen havde 1616 en Retstrætte med Hr. Hans Jørgensen paa Norderøerne (se S. 253) om noget Jord paa Nolsø, der havde tilhørt Lagmand Joen Heinesen. I 1623 havde han i Drukkenskab stukket sin Svoger Samuel Antonissøn tre Gange med en Kniv, hvorfor han maatte bøde 80 færøske Gylden i Sagefald til Kongen.
- II, 8. Agate Joensdatter, g. paa Næs (Østerø) $29/9$ 1598 m. Gunni Poulsen.
- G. P. der var født udenfor Færøerne og havde Slægt i Jylland, døde tilligemed Hustruen nogle Aar efter Brylluppet, efterladende en Datter:
- III, 1. Elsebe Gunnisdatter, der opholdt sig i Lamhauge hos Morbroderen Michel Joensen.

II, 9. Sige Joensdatter (nævnes 1630), maaske identisk med II. 1 eller 2, S. 253 og 254.

NB. Maritte og Britte Joensdøtre nævnes 1629 som Arvinger efter Joen Heinesen og var da antagelig hans Døttre. Britte, der opholdt sig hos Broderen i Lamhauge, maatte 1621 betale en Gylden i Bøde, fordi hun var bleven besvangret af en Baadsmand fra Bergen, Jens Lybek. En af disse Døttre er vel sagtens identisk med Nr. 1 eller 2.

II, 10. Heine Joensen.

En Mand af dette Navn i Sørvaag paa Vaagø nævnes i 1623 som Slægtning af Jacob Joensen i Eldevig (S. 275), uden at det kan ses, om det var hans Broder eller hans Morbroder.

III, 1. Joen Heinesen, Vinterfoged¹⁾, boede paa Glibre paa Østerø (nævnes 1645 og 47).

1647 stævnedes Joen Heinesen paa Selletræ Vaarting af sit Søskendebarn Samuel Michelsen, som beskyldte ham for at have med Magt opbrudt et Michel Joensen tilhørende Forraadshus og bortført hvad der fandtes deri, flyttet Huset bort »sig til Profit, men sin gamle Faderbroder til Harm og Spot paa Gliffre (Glibre) opsat, og med saadan trodsig Adfærd haver ført hans graa Haar med Sorrig og Bedrøvelse i Graven«. Joen Heinesen blev dømt til at betale Kongen 10 Mark Sølv og hver den, som var med ham, 1 Mark.

II. Herborg Heinedatter, f. 1542, † i Bergen, g. m. Jacob Færøe, Handelsmand i Bergen, f. paa Færøerne, † i Bergen af Smaakopper, begr. $\frac{2}{4}$ 1572.

III. Magnus Heinesen, Købmand i Bergen og Lensmand paa Færøerne, dansk og hollandsk Orlogskaptajn, f. paa Østerø $\frac{4}{3}$ 1545, halshugget for Sørøveri i København $\frac{18}{1}$ 1589, frikendt paa Herredagen i Kolding $\frac{6}{8}$ 1590 og derefter begravet i Ørslevkloster Kirke i Jylland²⁾, g. paa Bergenhus $\frac{1}{2}$ 1582 m. Sophia Axelsdatter Gyntersberg (D. af Axel G. til Torget paa Helgeland og Kirstine Benkestok).

Om denne Mand, der uimodsigeligt er den mest bekendte af alle Færinger i Fortiden, skal her ikke siges mange Ord, dertil er hans Liv og Levned altfor velkendt, saavel fra Prof. Troels-Lunds grundige historiske Skildring som fra J. J. F. Friis's og Carl Ewalds Romaner, som dog idetmindste følger den historiske Traad. Naar man har anset Magnus Heinesen

¹⁾ I ældre Tider kom Landfogden kun til Færøerne nogle Maaneder om Sommeren hvert Aar; i den øvrige Tid af Aaret bestyrede en paa Øerne bosiddende Mand, Vinterfogeden, de forefaldende Fogedforretninger.

²⁾ Indskriften paa hans Epitafium i Kirken læses i Pontoppidans »Marmora Danica« II. S. 218 og i Lucas Debes' »Færøe et Færoa reserata«, S. 225.

for Færingernes erklærede Nationalhelt, da er dette meget overdrevent.

Sophia Gyntersbergs Skæbne efter hendes Mands Død er kun lidt kendt. Hun fik af Regeringsraaderne anvist Bolig i Maribo Kloster. Hendes Kaar synes dog at have været ret trange, hvorfor ogsaa Christian 4. i 1591 befalede Norges Statholder Axel Gyldenstjerne at forskaffe Enken, som da opholdt sig i Aalborg, »en Gaard i Bergenhus Stift kvit og frit til hendes Livs Ophold«. 1593 var hun tilstede paa Bergens Raadhus, hvor hun klagede over, at af hendes Forældres Odelsgoods i Sundhordlen, der var pantsat til Ludvig Munck til Nørlund, havde denne beholdt en Gaard i Aggershus Len ved Navn Skraatorp¹⁾. Hun klager over, at hun har maattet gøre den farlige Rejse fra Danmark og herop for denne Sags Skyld. I 1597 skal hun have giftet sig igen, uvist med hvem.

Sidste Gang Sophia Gyntersberg omtales er i 1607, da hun var tilstede paa Herredagen i Stavanger (se herom under Datteren Elsebe, S. 282).

I sit Ægteskab havde Magnus Heinesen ovennævnte Datter Elsebe samt 2 Sønner; men mest bekendt er hans uægte Søn med en Kvinde ved Navn Kolfinna. Denne Søn var:

IV, 1. R a s m u s M a g n u s s e n, Odelsbonde samt Fæster af Rosenkrantz'ernes Jordegods i Haraldsund paa Kunø, f. 1560, † 1670.

Efter Moderens Død blev Rasmus Magnussen efter Sigende adopteret af Skjalg Frille, Bonde paa Skuø. R. M. som er en af de mærkeligste i Slægten, siges at have været 2 Gange gift. Første Gang ægtede han, fortæller Lucas Debes i sin »Færoæ et Færoa reserata«, en aldrende Kone, som døde uden at efterlade sig Børn, da Manden var henved 90 Aar gammel. Rasmus, som var ked af, at han ikke efterlod sig Livsarvinger, giftede sig da paany og fik 5 Børn inden han døde, 110 Aar gammel; »og det yngste Barn«, siger Debes, »var siuff Aar gammelt, hvilcket han hafver auflet, der hand var 103 Aar gammel, oc paa det her icke skulde være nogen forargelig Misztancke under, da var Qvinden en ærlig Danne-Qvinde,, oc hafver et got rycte effter sig udi sin Graff, hans ældste Søn som nu besidder Gaarden, er en stoer oc sterck ung Mand, frem for mange i Landet, Faderen hafver jeg kiendt, hvilcken udi sin høye Alderdom var en rørig Mand oc haard-sindet«.

Det synes virkelig, at Rasmus Magnussen har hørt til disse yderst faa Mennesker, der (ligesom f. Eks, Drackenbergs i en

¹⁾ I Raade Sogn i Smaalenene.

senere Tid) har bevaret Vitaliteten til saa sent et Tidspunkt, hvor normalt Oldingealderen for andre Menneskers Vedkommende forlængst er indtraadt. Rasmus Magnussens mærkelige Livskraft er sikkert af Befolkningen bleven tilskrevet overnaturlig Viden. Der fortælles ogsaa nogle Huldresagn om samme Mand. En Dag, da han var roet ud sammen med sine Sønner, kommer en Baad med Huldrefolk imod dem for at forgøre dem. Rasmus rejser sig op i Baaden og raaber »Salve domine! Salve mihi!« Imidlertid forfølges de af Huldrebaaden nordpaa mellem Kunø og Bordø, men da de var kommen nord for Mulen (Nordspidsen af Bordø), ser de Dagskæret, og samtidig dukker Viderejde Kirke frem. Da raaber en af Huldremændene: »Knis knas! reyðhani í eystri!«¹⁾. »Ris ras!« svarer Rasmus, og i samme Stund forsvinder Huldrebaaden.

Af Karakter skal Rasmus Magnussen have været stejl og egensindig — »haardsindet«, som Lucas Debes siger. Han var meget rethaverisk og ikke god at bides med for Øvrigheden; for Resten var han særdeles velhavende, efter hvad han selv oplyste, havde han 20 Tjenestefolk i sin Gaard.

- V, 1. M a g n u s R a s m u s s e n, Fæster (vistnok af Rosenkrantz'ernes Gods) i Haraldsund.
- VI, 1. R a s m u s M a g n u s s e n, Kongsbonde i Haraldsund, g. i Vaag Kirke paa Bordø $\frac{5}{12}$ 1765 m. M a r e n O l e s d a t t e r.
- VII, 1. M a l e n e R a s m u s d a t t e r, f. i Haraldsund $\frac{1}{9}$ 1767.
- V, 2. H e i n e R a s m u s s e n, Kongsbonde i Haraldsund.
- V, 3. J a c o b R a s m u s s e n.
- V, 4. H a n s R a s m u s s e n.
- V, 5. G u t t o r m R a s m u s s e n, Kongsbonde i Mule paa Bordø fra 1679 (nævnes ogsaa 1722), g. m. B i l l e J o e n s d a t t e r fra Myggenæs.

I Efteraaret 1690 udnævntes Guttorm Rasmussen til Medlem af en Kommission af 4 ansete Mænd, der skulde rejse til København for at klage over Friderich von Gabel som Forpagter af Handelen paa Færøerne. Han var en meget erfaren Mand, der, ligesom Faderen, ikke gav sin Ret bort. Imidlertid blev han paa Grund af Svaghed forhindret i at rejse, og en anden blev valgt i hans Sted.

Ellers er »Guttorm af Mule« mest bekendt for sin Erfarenhed i »Gand« (Magi). Efter Traditionen brugte han imidlertid ikke denne Magt til at gøre Fortræd, men kun til at hjælpe. Mange er de Fortællinger, der endnu gaar paa Øerne om Gut-

¹⁾ Den røde Hane (Daggryet) i Østen.

torms Trolddomskyndighed. Et Sagn i Forbindelse med ham er fortalt Side 272. Endvidere fortælles, at han kunde mane, fordrive Huldre, frembringe Taage, osv. Nogle mener, at han havde arvet sin Viden fra Faderen, andre siger, at den var erhvervet paa følgende Maade: Præsten paa Norderøerne laa og droges med Døden og bad da Tjenestepigen tage alle hans Bøger (det var naturligvis Trolddomsbøger) og kaste dem i Søen. Dette skete ogsaa. Men nedenfor den stejle Klippekyt (udfor Viderejde) laa Guttorm i sin Baad og fiskede. Han fik i en Hast Bøgerne taget op af Vandet og lærte siden af dem sin Visdom.

Medens den almindelige Tradition saavel som Lucas Debes i hans »Færoa reserata« lader Rasmus Magnussens 1ste Ægteskab være barnløst, paastaar C. F. Nielsen i sine »Samlinger« at Guttorm Rasmussen var eneste Barn af Faderens 1ste Ægteskab.

- VI, 1. R a s m u s G u t t o r m s e n, Kongsbonde paa Øre (Nordøre) paa Bordø, nævnes 1706 og 15¹).

Ligesom Faderen var denne Mand vidt bekendt for sin Kyndighed i Gand. Et Sagn om ham fortælles S. 280.

- VII, 1. G u t t o r m R a s m u s s e n, Kongsbonde paa Øre, † ¹⁶/₇ 1790, c. 81 Aar gl.

- VII, 2. J o e n R a s m u s s e n, Kongsbonde ved Sjøv (Strænder) paa Østerø (nævnes 1749 og 79), g. i Sjøv Kirke ¹⁰/₁₀ 1734 m. Anna Joensdatter, efter Traditionen en Bondedatter fra Sjøv.

Angaaende Maaden, hvorpaa Joen Rasmussen blev gift og fik Gaarden »ved Sjøv«, findes der et mærkeligt Sagn. Det gengives her i ganske korte Træk: Nytaarsnat 1707 strandede det ostindiske Kompagnis Skib »Norske Løve« i Lambavig ved Østerø. Skibet knustes mod Klipperne, men Mandskabet reddedes og fordeltes hos Bønderne i de omliggende Bygder. En af Matroserne blev indkvarteret paa en Gaard ved Sjøv paa den anden Side af Skaalefjorden. Gaarden ejedes eller bestyredes af en Enke, der havde en eneste Datter. Til hende frier Matrosen, men faar Afslag. Han vil da hævne sig og foraarsager, at en Trolld tager Ophold i Gaarden. Siden giftede Pigen sig 3 Gange, men alle Mændene døde kort Tid efter Brylluppet. Den tredje Mand levede dog et Aarstid, og med ham havde hun en Datter, Anna.

¹) Kirkebogen meddeler, at ⁴/₄ 1781 døde Rasmus Gutormsens Enke Juliane Joensdatter paa Øre, c. 68 Aar gl. Hvis det er ovenstaaende R. G., der er Tale om, da maa det have været hans 2den Kone, som har været adskilligt yngre end han.

Denne voksede op og blev meget smuk; og mange var de unge Mænd, der gerne vil have baade hende og Gaarden. Men alle Frierne kom ulykkeligt af Dage. Endelig vovede ovennævnte Joen Rasmussen at drage paa Frierfærd til Sjøv. Faderen, Troldmanden Rasmus Guttormsen, tog med for at tage en Tørn med Spøgeriet. Medens de sejlede over Skaalefjorden¹⁾, begyndte det at blæse op til en Brandstorm, og da Rasmus og Sønnen naaede op til Sjøv, stod Himmel og Jord i ét. Efter at de fornødne Hilsener var udvekslet, beder Rasmus om at maatte være ene i Røgstuen, hvor Trolden plejede at holde til. Nu begynder han at mane, medens Uvejret vokser med Lyn og Torden; og Fod for Fod driver han Trolden ud af Huset. Udenfor laa der en stor Klippeblok; den maner Rasmus Trolden ind i; og snart efter slaar Lynet ned og kløver Stenen. Trolden blev da husvild og for over paa den anden Side af Fjorden, hvor den tog Bolig i en Klippe. Nu gik Frieriet i Orden, Joen blev gift med Enkens Datter og blev Fæster af Gaarden »ved Sjøv«.

VIII. 1. Lisbet Joensdatter, db. $\frac{3}{10}$ 1735.

VIII, 2. Joen Joensen, db. $\frac{23}{8}$ 1738.

VIII, 3. Rasmus Joensen, Kongs- og Odelsbonde ved Sjøv, db. $\frac{17}{2}$ 1741, g. $\frac{23}{11}$ 1761 m. Susanna Johannesdatter af Sjøv.

Paa Grund af sin store Rigdom (foruden Kongsfæstet havde han Odelsjord baade paa Strænder og Norderøerne) blev han almindeligt kaldet »Rige Rasmus« eller »Greivin (c: Greven) við Sjóv«.

IX, 1. Anne Rasmusdatter, db. $\frac{4}{10}$ 1761, g. m. Antonius Hansen, Nolsø.

X. 1. Sara Malene Anthoniusdatter, f. 1800, † $\frac{26}{11}$ 1880, g. m. Johan Henrik Weihe, (S. 266).

IX, 2. Johannes Rasmussen, db. $\frac{26}{8}$ 1765.

IX. 3. Joen Rasmussen, db. $\frac{16}{5}$ 1769.

VIII, 4. Joen Joensen, db. $\frac{6}{10}$ 1744.

VIII, 5. Susanna Joensdatter, db. $\frac{4}{11}$ 1748.

VIII, 6. Guttorm Joensen, db. $\frac{21}{1}$ 1750, † c. 1825 som Aftægtsmand paa Strænder.

VI, 2. Johannes Guttormsen.

Var bekendt for sin usædvanlige Styrke. Sagnet fortæller, at han knækkede alle Aarer, naar han var ude at ro. Han var formentlig Bonde i Mule.

¹⁾ Ifølge Sagnet blev de roede over af Rasmus Jacobsen i Solmundefjord. (Se S. 269). Det har dog — efter Tidspunktet — snarere været Faderen Jacob Rasmussen.

- VII, 1. G u t t o r m J o h a n n e s e n, Kongsbonde i Mule, † c. 1830, g. $\frac{1}{11}$ 1787 m. Anna Katrine Pedersdatter fra Viderejde.
- VIII, 1. Else Cathrine Guttormsdatter, f. $\frac{21}{3}$ 1815.
- VII, 2. Joen Johannesen, Trollenæs (Kalsø), g. m. Elsebeth Simonsdatter.
- VI, 3. Absalon Guttormsen.
- VII, 1. G u t t o r m A b s a l o n s e n, Kongs- og Odelsbonde paa Trollenæs, f. $\frac{26}{12}$ 1798, † $\frac{17}{6}$ 1857, g. i Viderejde Kirke $\frac{30}{10}$ 1828 m. Johanne Marie Østerøe, f. $\frac{3}{1}$ 1799, † paa Trollenæs $\frac{16}{8}$ 1854 (D. af Poul Johannesen Ø., Sognepr. til Norderøerne, og Lisbeth Samuelsdatter).
- VIII, 1. Absalon Guttormsen, Kongsbonde paa Trollenæs og Skolelærer paa Kalsø, f. paa Trollenæs $\frac{5}{5}$ 1830, † sst. $\frac{11}{7}$ 1902, g. m. Ellen Sophie Jensdatter af Viderejde, † $\frac{31}{1}$ 1906. (Børnene antog Navnet Østerøe).
- Absalon Guttormsen var en overordentlig velbegavet og mangesidigt interesseret Mand. Hans religiøse Interesser gik meget i teosofisk Retning, og han var paa mange Omraader en Foregangsmand. I en Aarrække var han Lagtingsmand.
- IX, 1. Johanne Østerøe.
- IX, 2. Anna Margrethe Ø.
- IX, 3. Anna Elisabeth Ø.
- IX, 4. Malena Ø.
- IX, 5. Poul Johannes Ø., Kongsbonde paa Troldenæs, † $\frac{15}{10}$ 1909.
1. Absalon Ø.
- IX, 6. Jens Ø., Husmand og Fisker i Mygledal paa Kalsø.
- IX, 7. Monika Ø., gift i Mygledal.
- IX, 8. G u t t o r m Ø., Snedker i Thorshavn, f. $\frac{22}{2}$ 1881, g. m. Sara Marie Kristine Johnsen, f. i Norge $\frac{14}{7}$ 1880.
- X, 1. Absalon Grüner Ø., f. $\frac{22}{12}$ 1908.
- X, 2. Gerda Sofie Ø., f. $\frac{13}{3}$ 1910.
- X, 3. Joen Ø., f. $\frac{21}{8}$ 1911.
- X, 4. Svanne Ø., f. $\frac{15}{12}$ 1912.
- X, 5. Oslar Francis Ø., f. $\frac{27}{1}$ 1914.
- VIII, 2. Mathea Guttormsdatter, f. 1832, g. m. Hans Jacobsen, Kongsbonde i Mygledal.
- VIII, 3. Poul Østerøe Guttormsen, Faktor i Trangisvaag paa Suderø, f. $\frac{24}{5}$ 1835, † $\frac{15}{5}$ 1883, ug.
- VI, 4. G u t t o r m G u t t o r m s e n, blev efter Sagnet bortført af Huldrefolk, var da gift og havde Børn. Kirkebogen oplyser imidlertid, at han styrtede ned fra Forbjærget Mulen $\frac{27}{3}$ 1764,

64 Aar gl. Hans Hustru Anne Olesdatter døde $\frac{4}{12}$ 1775, c. 67 Aar gl.

IV, 2. Sunnova Magnusdatter.

Denne Magnus Heinesens uægte Datter omtales kun af C. F. Nielsen, der bemærker, at »hendes Moder nedstammede i 15de Led fra Gøteskjæggeren Thrond Thorbjørnsens¹⁾ uægte Datter Gudrun, og fra hvem næsten samtlige Indbyggere paa Vaagø nedstamme«.

IV, 3. Elsebe Magnusdatter (af Ægteskabet med Sophie Gyntersberg).

I Sommeren 1607 mødte Sophie Gyntersberg paa Herredagen i Stavanger og klagede over Berthel Lauritzen (Hørby) til Hatteberg, der havde forført og forladt hendes Datter Elsebe, »hende, hendes Slægt og Venner til største Foragt, Sorg og Bedrøvelse«.

IV, 4 og 5. To Sønner, hvis Navne og Skæbner er ubekendte.

IV. Heine Heinesen, f. 1546,

Erhvervede Skudsmaalsbrev af 17. Aug. 1583 fra Færøerne for sin Broder Magnus Heinesen, og opholdt sig dengang hos samme Broder i Aalborg. Hans Livsskæbne er iøvrigt ubekendt.

¹⁾ Thrond Thorbjørnsen, f. 945, en S. af Thorbjørn Skeggesøn og Gudrun i Gøte.